

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
 Egy évre ..... 24 hircza.
 Egy hónap ..... 2 hircza.
VEZETÉK:
 Egy évre ..... 28 hircza.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.
HIRDŐTÉS:
 4-hasábos petty sor egyszer 20 fillér,
 minden következőjéért 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és eszaki egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 387.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, november 3.

Csapataink közelednek Kraljevóhoz.

(Olaszok súlyos veresége Görznél.)

Budapest, november 2. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A Stripa hársvonalon a harcok tegnap is egész nap tartottak. Az ellenség nagy haderővel támadott és Bianiawanál mélyen tagolt rohamoszlopokban betört állásainkba. Tartalékaink azonban gyors ellentámadással visszavetették, amely alkalommal az ellenség elkeseredett utcai harcokban súlyos veszteségeket szenvedett. Itt kétszáz oroszot fogtunk el. A Styr alsó folyásánál az oroszokat tovább szorítottuk vissza. Egy nagy löszerkészlet igénybevételével végrehajtott orosz ellentámadás összeomlott.

Olasz hadszíntér:

Tegnap a görzi szakaszon újra heves harc folyt, amelyben olasz részről több, a tiroli és karinthiai hársvonalról odairányított gyalogdandár is részt vett. Az ellenség, ezeket az erősítéseket harcba állítva, Görznél minden áron át akart törni. A tegnapi támadások nemcsak a görzi hídfő, hanem a Plawa körül és Monte-san-Michele mindkét oldalán fekvő területek ellen is irányultak. Az olaszokat, akik az összes eddigieket messze felülmúló veszteségeket szenvedtek, visszavertük. A Podgora magaslaton egyes árokrészek birtokáért még folyik a harc.

Délkeleti hadszíntér:

Csapataink a montenegrói határon számos helyen támadásba mentek át. Elfoglaltuk Troglar és Orlovac határszéli magaslatokat Avtovacótól délkeletre és a Biloentől északkeletre a Wardaron levő magaslati állást, amely a környéket uralja Visegrádtól délkeletre. Az általunk elfoglalt vonalon visszautasítottuk a montenegróiak támadásait. Kövess gyalogsági tábornok hadserege elérte Posegától északra levő területet és elhaladt a Cacak—Kragujevac vonalon. Gallwitz tábornok hadserege Kragujevacotól keletre és Jagodinaótól északra fekvő magaslaton harcba áll. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Minisztereinkőség sajtóosztálya.)

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A mai hivatalos jelentés szerint a két hétig tartó isonzói csata asszal végződött, hogy az ellenség általános támadása összeomlott és rendíthetetlen csapataink teljesen megtartották a védelmi hársvonalat. Fegyverre a győzelmes befejezés természetesen nem következett be hirtelen. A döntések a szilárd állások elleni küzdelemben gyakorta csak lassan érlelődnek meg. Tehát mint a hivatalos jelentés is sejteti, számítani kell a harc újabb fellöbbedésével, azonban tényleges olasz offenzíváról a legközelebbi időben szó sem lehet. Előre nincsenek katonák, akiket előre lehetne vinni, nincs meg a támadás előkészítésére döntő jelentőségű löszerkészletük.

Az Isonzo hársvonalon most visszavert általános támadásra az olasz hadsereg főerejét használták fel. A Krn csúcsa és a tenger között kilenc ellenséges hadtestet, összesen legalább 24 gyalogsági hadosztállal és két alpesi csoporttal állapítottunk meg. Ezek a haderők, amelyek mint ismeretes a doberdói fensíkon támadó III. hadsereghez (Agosta altábornagy) északról eszakihoz II. hadsereghez (Frugoni altábornagy) tartoznak, a csata előtti körülbelül

820.000 lőfegyverre, 1800 lábori és hegyi ágyura, 180 nehéz ágyura volt becsülhető.

A karinthiai hársvonalon aránylag gyengébb erők állnak, a tiroli fronton négy hadtest legfeljebb 11 gyaloghadosztállal, amelyek összesen 170.000 fegyverre, 700 könnyű és 100 nehéz ágyura becsülhetőek. Ezek a számok határozottan nem túl magasak.

A 150.000 emberre becsült veszteség szemlélteti legjobban az ellenség erőfeszítésének és vereségének nagyságát.

A hivatalos jelentés nem tesz említést foglyokról. Ez arra vezethető vissza, hogy csapataink az elkeseredett védelmi harcokban nem találtak alkalmat arra, hogy sok ellenséget fogjanak el, mindazonáltal október 21-ikétől október 29-ig 67 tiszt és 8200 ember került a kezünkbe s 11 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Október két utolsó napján az Isonzo hársvonal számos pontján még heves harcok folytak. A Krnen az ellenség több ízben megkísérelte, hogy fedezékét mögött előretörjön, azonban mindig rögtön visszavertük. Ugyanez a sors érte a tolmecini hídfő egyes szakaszai ellen intézett ismételt támadásokat. A Monte Rantoig terjedő szakasz tegnap délelőtt

ágyutüz alatt állott, este az ellenséges gyalogság Zagoránál hasztalan támadott. Az olaszok megkísérelték, hogy a görzi hídfőhöz férközzenek újabb előretörésekkel a Pevna melletti vonalaink ellen és a Podgorán, azonban mint mindig. eredmény nélkül. Ha itt-ott be is nyomultak egy árokba, nem sokáig tartózkodhattak ott hála szuronyainknak és kézigranátjeinknek.

A doberdói fensík északi szakasza szakadatlanul nehéz ágyutüz alatt állott. A vitéz 3. és 4. honvédgyalogezredek azonban pillanatig sem ingottak meg és az ellenséget véresen visszaverték. A Monte San Michele-től délre is megkíséreltek az olaszok néhány előretörést, amelyek azonban már tüzelésünkben összeomlottak. A Col di Lanan az ellenség néhány száz lépésnyire állásunk előtt beásta magát.

Bekerítik a bolgárok Nist.

Berlin, november 2. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az ellenségnek Butte de Tahure ellen intézett erős meglepetésszerű támadó tüzelésén és Mass és Mosel közti hársvonalon folyt élénk tüzérségi harcokon kívül lényeges esemény nem történt.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege.

Tuchum-rigal vasutvonalától délre támadásunk az Aas mindkét oldalán tovább haladnak előre. Dünaburg előtt tegnap is heves harc folyt. Az oroszok ismételt erős támadásait véresen visszavertük. A Swenten és Isemb tavak között a harcok még tartanak. Több mint ötszáz oroszot elfogtunk.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege.

Ujabb esemény nem történt.

Linsingen tábornok hadserege.

Oroszok megkísérelték, hogy előnyomulásukat Carterysktól nyugatra széles hársvonalon és sűrű tömegekben intézett ellentámadással megállítsák. Legsúlyosabb veszteségeik mellett visszavertük őket, mire mi folytattuk támadásainkat. Siemikovec mellett oroszoknak átmenetileg sikerült Bothmer grót tábornok csapatainak állásaiba behatolni. Ellentámadásunkkal visszafoglaltuk árkaikat és több mint hatszáz oroszot elfogtunk. Magának Siemikovec helységnek legnagyobb részét elkeseredett éjjeli harcok után ma reggel rohammal ismét elfoglaltuk, miközben még kétezer oroszot elfogtunk.

Balkán hadszíntér:

Cacaktól északra és északkeletre sikerült küzdelem árán kijutnunk a Grn—Milanováctól délre elterülő hegyvidékről a nyugati (Golinska) Morava völgyébe. Cacak meg van szállva. A Kragujeváctól délre emelkedő magaslatok el vannak foglalva. A Morava mindkét oldalán általában átjárók a Bagrdán-Despotovác vonalát.

Bojadjeff tábornok hadserege október harmincegyedikén birtokába vette Slatinától nyugatra a Knyazevác-Soko-Banja ut mentén a Bzdani magaslatokat, ugyisintén a Turia mindkét oldalán a Syrljigtól keletre emelkedő magaslatokat és a Nisava völgyben, Beltapalánktól északnyugatra áthaladt Randonon. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Görög-bolgár megegyezés készül.

(Az entente-seregek sorsa. — Mi lesz Szerbiában levő foglyainkkal. — Románia aktivitása.)

Tudósított.

Szófia, november 2.

Alkalmam volt ma a legbeavatottabb helyen információt kapni Görögországnak még mindig nem egészen kialakult magatartásáról. Megállapítható, hogy Görögország még egy hatalmi csoporttal sem egyezett meg, hanem úgy az ententával, mint velünk tárgyal. A görög-bolgár viszony egészen normális és úgy mondiák, hogy az esetleges görög-bolgár együttműködés utjai egyeztetve vannak. De az entente Ciprus szigetének átengedésére vonatkozó ajánlatát sem utasította el Görögország. Hanem az ellenszolgálat dolgában eltérők a nézetek. Anglia azt kívánta, hogy a sziget átadása fejében Görögország vegyen részt a háborúban Bulgária ellen, viszont Görögország azzal csak semlegességet akarja megfizetni és követi, hogy csupán a feltétel nélkül tűri, hogy angol és francia csapatok görög földön tartózkodhassanak. Nyilvánvaló tehát, hogy ha nem kapja meg Ciprust, elhatározott szándéka a görög korszáknak, hogy úgy a partszáki seregeket megtámadja.

A hangulatot Görögországban még óvatosabbá teszik azok a hírek, amelyek magánúton jönnék a békevágyának az olasz földön egyre inkább való elhatározásáról. Itt már nyíltan beszélnek, hogy Olaszország és Anglia között folyton nő az elhidegülés és éppen nem tekintenek meglepetésnek, ha Olaszország kilépne az ententéből. Giolitti kiballgatását a görög lapok szelvényben-hosszában kommentálják. Ez a körülmény is még fokozottabb elővigyázatosságra int a görög ügyek vezetőit.

Döntő körülménynek tartják Romániának a legközelebbi időre várt aktivitását. Ugy hiszik, hogy a román kormány most már feltétlenül a középponti hatalmak győzelmében hisz és ennek megfelelően fog cselekedni. Ha feladja semlegességét, akkor a bolgár és a görög meggyőződés szerint nemcsak Besszarábiát okkupálja, hanem tovább fog nyomulni Odessza felé.

Mindenesetre alapos a remény, hogy a görög-bolgár megegyezés fog rövid idő múlva megvalósulni. Görögország ekkor az angol javakat feltétel nélkül visszautasítja. Illetékes bolgár helyen ezt a lépést a hét végére várják.

Gyors elorennyomulás Szerbia szívébe.

Szófia, november 2. A bolgár hadsereg négy csoportban folytatja előnyomulását Szerbia ellen. Az első csoport feladata az volt, hogy az őszekötvetést megszeresse szövetségeseivel és ezt a feladatot már meg is oldotta. A második csoport Nis ellen nyomul, a harmadik és negyedik pedig Makedónia ellen. A terv az volt, hogy elvágják a szerb vasuti vonalakat és így a szerb sereg kénytelen legyen megszállt csoportokban harcolni. A

harmadik hadsereg bámulatos gyorsasággal tör előre. Maga előtt tolvá a szerb csapatokat, amelyek átlós irányban menekülnek Pristend felé, hogy ott őszekötvetést kapjanak a montenegrói sereggel és hogy egy frontot alkossanak a Visegrád körül harcoló szerb erővel. A Bulgária ellen való támadást nem lehet komolyan vonni, mert az ellenfelek nem rendelkeznek elegendő erővel. Az itt támadt harcok folyamán elfogott francia és angol katonák vallomásából kiderült, hogy az angolok és franciák a nyugati frontról is vontak el csapatokat a Balkán-expedíció céljaira. Nem felel meg a valóságnak az az entente-híresztelés, mint hogyha ezen a délnyugati fronton visszanyomták volna a bolgárokat. Bár nagy fittósétek voltak Valandovónál, azonban a bolgár hadosztályok fényes győzelmet arattak az egyesült szerb-francia-angol seregen.

Foglyaink sorsa Szerbiában.

Szófia. A bolgár hadsereg rohamos előnyomulása felvetette azt a kérdést, hogy mi történt, vagy mi fog történni a Szerbiában régóta fogva lévő osztrák és magyar katonákkal. Külön miszió működik a hadifoglyok érdekében és ennek a miszióknak jelentéséből, amely Szófiába érkezett, megállapítható, hogy az üzleti és a nemi foglyatöröket feloszlatták és a foglyokat a montenegrói határ közelébe vitték. Őrizetük most szigorúbb ugyan, mint eddig volt, azonban a foglyokkal való bánásmódban nem történt változás. Szerbia arra igyekszik rábírní Montenegrót és Görögországot, hogy az osztrák és magyar foglyokat montenegrói, illetőleg görög területen helyezhessék el. A görög kormány Szerbia ebbeli kérésére még nem adott választ.

Arad akciójának sikere a közlelmezési kérdésekben.

(Lefoglalja a kormány a gabonát, a lisztet, a babot, borsót és lencsét. — Első lépés a kiviteli tilalom felé.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 2

Néhány héttel ezelőtt Arad város közgyűlése, az aradi kereskedelmi és iparkamara javaslata alapján feliratott intézett a kormányhoz a közlelmezési kérdésnek sürgős és országos rendezése érdekében. A kamara ugyanis arról értesült, hogy a kormány hajlandó meghallgatni a törvényhatóságoknak a közlelmezési országos rendezésére irányuló kívánságát, ha azok kivihető formában nyilvánulnak meg. Arad város közgyűlése, — mint emlékeztet — a legfontosabb élelmicikkek és ezek között a gabona rekvirálását kérte a kormánytól. A magyar királyi miniszteriumnak most megjelent rendelete részben teljesítette Arad rendkívüli közgyűlésének kívánalmait. A kormány ugyanis elrendelte a buza, rozs, kétszeres árpa és zab készleteknek és ezekből előállított lisztnek, továbbá a bab, borsó és lencse készleteknek rekvirálását. Mint ismeretes, országsszerű panaszos hangok hallatszottak amiatt, hogy a gazdaközönség elrejtí a gabonát, mert arra számít, hogy gabona és liszt hiányában a most érvényben lévő maximális árakat a hatóság kénytelen lesz felemleni. Az említett rendelet kiábrándítja a gazdákat ebből a hiedelem-

ből, mert elrendeli, hogy a hatóság elől eltitkolt gabona és liszt a maximális árnál méter másszánként négy koronával kevesebb áron kerül rekvirálásra. A rendelet értelmében november elejétől gabonát és lisztet csak a Haditermény Részvénytársaság és annak bizománysai számára szabad eladni és csak a Haditermény Részvénytársaságnak szabad forgalomba hozni. November huszonnyolcadikáig Aradon a polgármesteri hivatalban, falvakban pedig a községi előjáróságnál köteles a termelő bejelenteni a nála lévő készletet és azt is, hogy ebből mennyit adott már el, mennyi a saját házi és gazdasági szükséglete és mennyi fölöslegre van. A bejelentést szóbelileg is lehet teljesíteni. A hatóság aztán a bejelentést közölni tartozik a Haditermény Részvénytársaság budapesti központjával. Bejelentésre kötelezett minden malom és egyéb ipari és kereskedelmi vállalat, köztestület, közhatalóság és intézet is. A katonaság birtokában lévő készlet nem esik bejelentés alá, ellenben a Haditermény Részvénytársaság bizománysainak birtokában lévő készlet bejelentendő, ugyisintén a szállítás alatt lévő mennyiség is. A közigazgatási hatóságnak jogában áll a bejelentés helyességének és adatai valóságának megállapítása céljából a készleteket és raktárakat megvizsgálni. Amint említettük, a bejelentett készleteket mostantól fogva csak a Haditermény Részvénytársaság számára szabad eladni. Nagyon fontos a rendeletnek az a pontja, amely kimondja, hogy a malmok, testületek, egyesületek, közhatalóságok, amelyek már előbbi rendeletekkel jogot nyertek arra, hogy mások számára gabonát vegyenek és lisztet szállítsanak, továbbra is akadálytalanul árusíthatják azt a mennyiséget, amelyre megbízóiktól vásárlási jogot nyertek. A rendelet szerint a tulajdonképeni rekvirálás csak december huszonötödikén kezdődik és a naptól fogva a fölösleges, tehát elrejtett készletet a hatóság elveheti tulajdonosától. A rekvirálást a rendezett tanácsu és törvényhatóságú városokban a polgármester, nagyközségekben pedig a főszolgabíró végzi.

— Ugyanez a rendelet mondja ki a hüvelyesek (bab, borsó, lencse) rekvirálását is. E készleteket azonban csak akkor kell bejelenteni, ha harminc kilogramot meghaladnak egy egy tulajdonosnál. A harminc kilogramon felüli mennyiségből nem rekvirálhatók el a saját házi és gazdasági szükségletre szánt mennyiség, ezt azonban nem a magánfél, hanem a hatóság állapítja meg. A hüvelyesek december huszonötödikéig nyílt piacon is árusíthatók, de csak kicsinyben és csak helybeli fogyasztók számára, tehát e cikkekből a kivitel ezentúl tilos. December huszonötödikén túl a megmaradt mennyiséget a Haditermény Részvénytársaság rekvirálni fogja. Érdekes a rendeletnek az a része, amely kimondja, hogy a rendeletbe ütköző kihágás elkövetői birtokában lévő mennyiség elkobozható; a készlet egy ötöde a feljelentőt illeti, a többi pedig a rokkant katonák segélyalapjára fordítandó.

A Kamara egyébként a mai napon átiratot intézett a városhoz és felhívta figyelmét arra, hogy ezután csak a Haditermény R. T. tól kaphat gabonát, illetve lisztet a lakosság számára. Mivel a városnak csak 250 waggon gabonája van, amely csak december 31-ig lesz elegendő, szükséges volna, hogy a hatóság sürgősen keresse meg a Haditerményt a megfelelő mennyiség megszerzése végett.

Senki ne maradjon el a nemzeti kölcsön aláíróinak hadseregéből!

Feltartották a harminchármasok az oroszok áttörését.

(Hadseregparancsban dicsérték meg az aradi bakákat. — A háziezred hősei. — Tíz ember harca sokszoros tulerő ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 2.

Röviden már hírt adtunk arról a kemény és elkeseredett csatáról, amelyet Kelet-Galicia szegélyén nagy orosz túlerővel és nehéz helyzetben dicsőséggel és véresen vívtak meg a harminchármasok. Amint a harctérről Aradra érkező harctéri híradások jelentik: ez a kelet-galiciai harc egyike volt a harminchármasok legvitézebb és legdicsőségesebb harcainak, a melyben nem kevesebb történt, mint az, hogy az aradi háziezred feltartóztatta az oroszok áttörését. A nagy haroba külön említésre méltó sikerrel avatkozott bele a háziezrednek éppen a harctérré érkezett fiatal csapata.

Az október 21-én megkezdett és október 23-án ismét megkísérelt frontáttörést sikerrel verték vissza az aradiak és csak határtalan vitézségüknek tulajdonítható, hogy a nehéz helyzetben, a más szakasról hátukba kerülő ellenséggel szemben helyt tudtak állni. Az oroszok áttörési szándékáról már napok óta tudtak ekkor csapataink és fel is készültek rá.

— T. és B. galiciai városok között — írják a harminchármasok egyik Lembergben tartózkodó csapatától, ahová az orosz ügyei befolytak — folyton nyugtalanodtak az oroszok és minden erővel át akarták törni frontunkat, amelybe a harminchármasok harcvonalára is belécsik. Így október 22-én, majd 23-án is próbálkozott az ellenség, de kevés eredményt tudott elérni. A harminchármasok keményen tartották állásaikat mindaddig, amíg a tőlük jobbra harcolók mintegy két kilométerre visszavonultak és ezzel a háziezredet is frontja visszavételére kényszerítették, ami kemény harcokat és sajnos: áldozatokat is kívánt. Az oroszok legvitézebbjeiből, a kitüntetett hősek közül elesett ekkor Lósch Adolf százados (mint az Aradi Közlöny már jelentette a múlt héten a szomorú hírt). Megsebesültek: Rácz Gyula hadnagy a signum laudis tulajdonosa zászlóaljhadutána, aki utóbb a segélyhelyen belehalt sebébe, továbbá Szóke Elemér szakaszvezető, akit a nagy és kis ezüst vitézségi éremmel és bronz vitézségi éremmel tüntettek ki bátorságáért. — Jung Ferenc tizedes az első osztályú ezüst vitézségi érem tulajdonosa. Elesett még Kapcsos András nagy vitézségi éremmel kitüntetett szakaszvezető is. Hadifogságba esett Sampek György tizedes, aki előzőleg a kis ezüst vitézségi érmel kapta meg. Mindent egybevetve a harminchármasok, akik óriási hősiességgel harcoltak, az oroszok leirhatatlan nagy veszteségeikhez képest alig szenvedtek veszteségeket.

Az október huszonharmadikai harcban, — mint azt másik tábori levélben írják — az oroszok újra megkísérelték az áttörést, de tervük megghiúsult és nagy veszteségeket szenvedtek. Egy ponton azonban az ellenség rettenetes gránátzáport zúdított a hősi védőkre, akiknek hátrálniuk kellett. A temesvári tüzekek modern lafettás ágyúkkal pompásan dolgozva segítették az aradi bakákat a harcban. Az előretolt ágyúállásokban egy feldhabú veszélyes helyzetbe került, azonban Adler Lipót szakaszvezető tíz emberrel feltartotta az oroszokat. Rettenő tüzeléssel fogadták az előretörő oroszok vonalát, amely a

gyorsítás ellen nem tudott tovább nyomulni. Így harcolt husz percesen át a tíz derék aradi katona a vitéz szakaszvezető szavaitól és példájától buzdítva. Ez az idő elég volt arra, hogy a veszélyeztetett löveget biztonságba juttassák és a hősek elvégezve kötelességüket, csatlakoztak csapatukhoz. Adler szakaszvezető, aki aradi kereskedő, a Meisl és Adler-cég tagjának testvére, még az ütközet napján a nagy esztét vitézségi éremmel tüntették ki vakmerő és eredményes magatartásáért.

De nem csak egyesek kapnak a nehéz harcokért kitüntetést, hanem magas elismeréssel jutott maga az ezred is. A nehéz napokban érkezett meg az ezred harcvonalába az Aradról pár héttel előbb utnak indult menetzászlóalj és a fiatal tüskorosztásúkat tartó katonák példátlan lelkesedéssel harcoltak mindjárt az első alkalommal. Soraikból többen elestek, megsebesültek, így megsebesült Steinfeld Imre hadapród, az ismert fiatal atléta is. A harcban még újono harminchármasok vitézségéről külön elismeréssel emlékezett meg az a dicső parancs, amelyet a hadseregparancsnokság adott ki az orosz áttörés megghiúsításában kiváló érdemeket szerzett aradi ezred számára. A hadseregparancs, amely meglehetősen szavakkal emlékezik meg a nehéz harcban kivált harminchármasokról, külön említi ki, hogy „a fiatal zászlóalj minden dicsőséget megérdemel, mert azonnal megérkezése után nagyon sokáig avatkozott bele a küzdelembe és a mi javunkra döntötte el az ütközet sorát.”

Aradi festőművész ajándéka Horthy Miklós hajójának.

(Balla Frigyes „Szent Barbara”-ja a Novarán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 2.

Az olasz hadüzenet első hetében már megkapták hitbizettségükre a méltó választ az olaszok: az osztrák-magyar flotta az egész olasz part hosszúságában megtámadta az esküszegők fődjét, bombázta megerősített városokat a parti erődeiket. E dicsőséges fegyvertényből az oroszán-rész, mint ismeretes, a Novara hajónak jutott, amelynek a hadsereg körében a „jászkuccirkáló” nevet adták, mintán hősiességének legnagyobb részét kemény jászági és kunági fiúk alkotják. Őfelsége Novara hajójának parancsnoka is a hadsereg egyik legvitézebb, legneveltebb tisztje: Horthy Miklós sorhajókapitány, aki hosszabb ideig őfelsége szárnysegéde volt. Mint ismeretes, Horthyt Aradhoz is erős szálak fűzik, amelyben őfelsége aradi származása, a Purgly család tagja.

A Novara dicsőséges fegyverténye annyira fellelkesítette Balla Frigyest, a kitűnő aradi festőt, hogy elhatározta: megfesti a cirkáló számára a hajósok védszentjének, Szent Borbálának képét. A művészi becsü képet azután Balla elküldötte egyik barátjának, Podboj Alfréd alezredesnek, a ki Pólában magas katonai tisztséget tölt be és megkérte, hogy juttassa azt rendeltetési helyére. Podboj alezredes a megbízatásnak eleget is tett a ma levélben értesítette Ballát, hogy Horthy sorhajókapitány a szép képet a Novara számára elfogadta és azt a cirkáló fedélzetén elhelyezte. Podboj levélnek erre vonatkozó része a következő:

— Kedves barátom! Megkaptam 16.-i leveledet és örömmel értesítlek, hogy megtettem kérésed értelmében a szükséges lépéseket, hogy szép képedet, hadseregünk védszentjét, Szent Barbarát rendeltetési helyére juttassam. Ma abban a szerencsében részesülhettem, hogy szeretett Szent Barbarának képét őfelsége Novara hajójának fedélzetén annak parancsnokának, Horthy sorhajókapitány urnak személyesen nyújthattam át a te nevedben. Ez alkalommal megmutattam a parancsnok urnak levelednek erre vonatkozó részét. Horthy ur nagyon örült az ajándéknak a személyesen fogja azt neked levélleg megköszönni.

A művészi alkotás amilyen örömeire szolgál bátor tengerészeinknek, olyan dicsőreterre válik mesterének.

A háború miatt bezárt aradmegyei cigányiskola.

(Cigánygyerekek oktatása Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 2.

Mintegy négy esztendővel ezelőtt tudvalevőleg megnyitott Aradmegyében, Pankota községben az első állami cigányiskola, amelynek Csóky Gusztáv fiatal tanító volt a vezetője. Az ország legelső cigányiskolájában kitűnő eredményt tudott fölmutatni a tanító és a mellette működő édesanyja. Az előbbi a tanítás terén, az utóbbi pedig a nevelés utján vezetve előre a pankotai 40—50 tanulói vágyó cigánygyereket. Csóky édesanyja csak önkéntesen vállalta a nehéz feladatot fia mellett, minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül.

A háború azonban megakasztotta az aradmegyei tanfelügyelőség kulturtörökvést. A mozgósítás következtében Csóky hadbavonult és már a múlt esztendőben se nyithatták meg a szép fejlődést ígérő cigányiskolát. A tanítót a harctérré vitték, a Przemysl első ostroma alkalmával a várban küzdött ő is. Néhány hónappal ezelőtt elvégezte a tiszti tanfolyamot és ismét a harctérré került, tehát a fölmentése iránti kérelem nem vezetne eredményre. Édesanyja a pankotai sebészlelkórház felügyelője.

Erdeklődünk, hogy mi történik az iskola bezárása következtében a purdékjal, a a következő felvilágosítást kaptuk:

— Amikor megszűnt a cigányiskola, megpróbálták elhelyezni a kimaradni és egy-két osztályt végzett cigánygyerekeket a pankotai többi elemi iskolákban. Sajnos azonban, a helybeli szülők ellenszénen megtört ez a kísérlet és így a gyerekek ugyanolyan elhagyottan csatangolnak, mint akkor, amikor még nem volt iskolájuk. Lassankint ismét visszakeresnek a vadság amaz állapotába, amelyben régebben voltak. Megint irtóznak a munkától és nem akarnak napszámos munkát vállalni azok, akik pedig már megbírnák fogni a dolgot. Érdekes, hogy mi az oka annak, hogy egyelőre nem sikerül a további iskolázásuk. A pankotai szülők némelyike kivette a gyermekét abból az elemi iskolából, amelybe cigánygyereket irtak be és másik iskolában helyezte el. Pankotán ugyanis a következő iskolák vannak: állami elemi, róm. kath., ev. református felekezeti és görög keleti felekezeti népiskola. Ha tehát az állami elemibe fölvennék a cigánygyerekeket, akkor a többi magyar szülő a másik két magyar iskolában helyezné el gyermekeit.

Eddig szól az információ, amiből mi ama megismerést fűzzük, hogy leghelyesebb volna az iskolázásra szorult cigánygyerekeket mind a négy iskolába elosztani, mert így a szülők nem találának olyan intézetet, ahol — nincs cigány.

Egyébként arról értesülünk, hogy a pankotai hiányt pótolni fogják — Aradon. Kehrek Károly kir. tanfelügyelő a szociális állam ovdába mintegy 40 cigánygyereket fog fölvenni, mert az ottani óvónőt rendkívül alkalmasnak tartja arra, hogy a nehezen fegyelmezhető purdékjal okosan, ügyesen nevelgesse.

„Szerbia kisebb és gyengébb lesz.“

(Tisza István gróf nyilatkozata az amerikai sajtónak. — Románia nem áll az entente mellett.)

— Az Aradi Közlöny tővárosi tudósítójától. —

Budapest, november 2.

Tisza István grófot, Magyarország miniszterelnökét, mint azt az egész világsajtó bizonyítja, a világháború óta mint Európa egyik legnagyobb diplomáciáját, államférfiát több ízben keresték fel semleges államok közvéleményeinek képviselői. A miniszterelnök minden alkalommal nyilatkozott is, azonban az akkori harctári helyzet és az állása csak annyit engedtek meg, hogy annak a végtelen nagy bizalomnak adjon kifejezést, amellyel ő a háborút a központi hatalmak szempontjából, annak megindulása óta tekintete. Bizott igazságos ügyünk és fegyvereink diadalában lelket tudott önteni a esőgedni akarók lelkébe. Tisza István kijelentéseit a legkomolyabban mérlegelik az egész világon, mert tudják, hogy minden szava meggyőződéssel az igazság erejével tör elő.

Ma ismét nyilatkozott és szavai ugyancsak a szenzáció nagy erejével fognak hatni. Azonban amit ma mondott, az teljesen elütő attól mint amiről ez előtt félővel hallatta szavát. Egy amerikai újságírónak beszélt, aki azoknak a világlapoknak, amelyeket képvisel, a magyar miniszterelnök győzelmi érzéseiről számoltat be és bizonyára az entente és a semleges országok népei Tisza István nyilatkozata után egy percig sem fognak kételkedni többé abban, hogy a központi hatalmak igazságos ügye győzelemmel fog diadalt aratni.

A rendkívül nagyjelentőségű és érdekes interviuról a következőket jelenti tudósítónk.

Budapest. Tisza István gróf miniszterelnök fogadta ma Wiegand Károly amerikai hírlapírót és rendkívül érdekes beszélgetést folytatott vele. Wiegand kábel táviratban közölte több amerikai világlappal az interviut, amelyről maga is úgy nyilatkozott budapesti újságírók előtt, hogy Tisza nyilatkozatai a legérdekesebbek és a legszenzációsabbak, melyek a világháború kezdete óta elhangzottak. Tisza többek között a következőket mondotta:

— *Hogy a háború meddig tart, az tisztára ellenségeinktől függ. Reánk nézve a helyzet nem változott és a háború, akár csak keletkezésének pillanata óta, ma is csak védelemi jelleggel bír. Sohasem voltak agresszív tendenciáink és ma sincsenek, de garanciák keltenek nekünk, hogy jövőben tejlődésünk biztonságát senki meg ne zavarhassa. A központi hatalmak a háború folyamán az egész világ előtt bizonyosságot tettek arról, hogy ilyen bizonyosságot és jövő sorsuk bizonyosságát nagyon, de nagyon megérdemelték és joggal várhatják.*

— *Szerbia tragikus drámája végéhez közeledik. Reméljük, hogy ez döntő fordulathoz vezet bennünket. Szerbia sorsáról a mai körülmények között nem kívánok tejtégetésekbe bocsátkozni, csak annyit mondhatok, hogy Szerbia kisebb lesz és gyöngébb lesz, mert Szerbia nem maradhat a jövőben is az*

a veszedelmes tüztészek és békénk veszélyeztetésének állandó torrása.

Az újságíró ezután arra kérte a miniszterelnököt, hogy nyilatkozzék, vajon Románia milyen magatartást fog tanúsítani a közel jövőben.

— *Nem úgy néz ki a dolog, — válaszolta a miniszterelnök — mintha Románia fel akarna hagyni a mostani magatartásával és kiépne a semlegeségből. Nem igen valószínű, hogy az entente-hoz csatlakozzék, arra pedig, hogy velünk jöjjön, mellénk álljon, mi nem számítunk. Katonai sikereink mellett kételkedni kell abban, vajon a legnagyobb diploma lángész az entente javára tudta-e volna a balkán népeket hangolni, vagy pedig az entente javára bármit is diplomáciai uton elérni.*

— *Juniusban történt, hogy Conrad báró vezérkari főnökünkkel a balkáni helyzet alakulásáról és a megindítandó szerbiai offenzíváról tanácskoztam.*

— *Segítségére lehet-e a hadseregnek diplomáciaink, — kérdezte tőlem a vezérkari főnök, — és tehet-e valamit a Balkánon a központi hatalmak javára.*

— *Ha ön megveri az oroszokat — feleltem neki — akkor mi teszünk minden idők legnagyobb diplomatái, ha azonban megtörténhetnek ennek a megtörtöttja, ha az oroszok vernék meg önt, hieye ei vezerezredes ut, mi a világtörténelem előtt mindörökre es mindnyájan ostobák leszünk.*

— *A miniszterelnök végül kijelentette, hogy a harmadik oiasz offenzívájából az ellenség teljes kudarcával járt, arról azonban nem volt hajlandó nyilatkozni, hogy milyen magatartást szándékozik a monarchia Olaszországgal szemben tanúsítani, ha azokat véglegesen legyőzi.*

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Pétervár. A pétervári távirati iroda kijelenti, hogy a szerbek visszavonulása veszélyeztetve van és így előkészíti a közvéleményt a szerbiai döntő eseményekre.

Milano. A Corriere jelenti Londonból: Repington ezredes kijelentette, hogy a németek egy héten belül Konstantinápolyban lesznek. A szerbek kénytelenek lesznek Montenegroba Albániába visszavonulni.

Rotterdam. Hírlik, hogy az angol király balesetkor a kezét törte. A felső lábszáron súlyos zúzódások vannak és fejsebet is szenvedett.

Budapest. A józsefvárosi pályaudvaron Weisz és Vidor szénlerakatában bekoronozott betörők este hat órakor megtámadták Weiszot. Leteperték és megbecstelenítették. A házi pénztárt kirabolva eltűntek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: „Mozzi tróler“ operett.

Csütörtök: „Gyöngyvirág kisasszony“ operett.

Péntek: „Korzó szépe“, operett.

Szombat: „Korzó szépe“ operett

* A Gyöngyvirág kisasszony sikere. Régen nem volt olyan szép sikere Aradon operettnek, mint amint most aradi szerzők első darabja aratott. A fővárosban is közönség és kritika által egyaránt sikerültnek méltatott operett Aradon háromszor került eddig színpadra és vasárnap este a harmadik előadásán époly zsufolt ház tepsolta meg Köpf Kálmán melódikus, eleven zenéjét, a szereplők egyes játéka, mint a bemutatón. Olyan volt az érdeklődés, hogy az előadás megkezdése előtt a „minden jegy elfogyott“ tábla fogadta a színházi pénztárhoz érkezőket. Az előadás mindenben hozzájárult a siker biztosításához. Különösen Horváth Mici és Járai Böske, továbbá Kertész, Várnai nyerték meg a közönség tetszését.

* A színház hírel. Korzó szépe. A legközelebbi operett udonság egyike azoknak, amikor a néző a színházból teljes illúzióval távozik, rendkívül mulattató hálás szöveg, vérbeli pattogó operett zene, amilyenben ritkán van része a közönségnek, elsőrangú szereposztás, ezek olyan tényezők, amelyek előre is a legnagyobb sikert ísölik az operettnek. Rendkívül hálás szerep mindegyik, melyek közül különösen kiemelendő Horváth Mici, Járai Böske, Barics, Gyöző, Járai S., Benkóné, Polgár S. — Gyöngyvirág kisasszony negyedszer. Köpf Kálmán és Bajthy Mihály dr. nagy sikert aratott operettje csütörtökön ismét szerepel a műsoron, ez fényes bizonyíték, amellyel, hogy a Gyöngyvirág k. a nagy sikerét megpecsételje, szereplők ugyanazok, mint a bemutató előadásnál volt.

* A két jómadár. (Szenzációs vigjáték az Urániában). Egész sor nagyon jó filmet láthattunk már a Berlinbe került kitűnő magyar színművész Mátrai Ernő szereplésével. A nagy művész egyik legjobb alakítását tegnap mutatta be a színház, mely filmnek kettős szenzációja Mátrai Ernő fellépése mellett Elise Eckersberg, a világhírű német naiva szereplés. Mindketten elsőrangú művészzel alakítják a kitűnő darab szerepeit. A film maga is telve van bájos és könnyed jelenetekkel, melyből a finom rendezői ízlés csillámlik ki. A téma is igen kedves és fordulatos. A két jómadár ötletai kacagató komikummal, helyzetekkel fűszerezik a téma komikumát és a közönség az egész darabon át kacaghatott ezeken a szellemes mókákon. — *Kellermann:* Az alagút a regény után készült világszenzáció, mely a fővárosi mozikban heteken át műsoron volt, legközelebb az Urániában. 5

* Nagy erkölcsdráma Carmi Máriával a főszerepben. (Az Apolló-színház szezon sá-pere.) Reinhardt világhíres tragikája: Carmi Mária már régen látszott a mozi számára, épp ezért kétszeres ujonrással kell fogadnunk az Apolló-színház szerdai premierjét, amelyen a nagy tragikát egy grandiózus drámában láthatjuk tündökölni. Carmi Máriát egy ötfelvételű erkölcsrajzban, „A szépség átká“-ban látjuk viszont asszonyiságának minden szépségével és mélységes érzéseinek leküzdhetetlen szenvedéllyel. Vera grófnő szerepében bő alkalma nyílik egy szerencsétlen, szenvedő asszonyi lélek tragédiáját megdöbbentő élethűséggel megrajzolni. Vera grófnő szépségének átkát viseli a sorsán, amelynek utjai göröngyösek és tövissel vannak beültetve. Vértó szíjjal járja életének szármalmas kálváriáját, büszkén magával rántja a megsemmisülésbe lérijét és hiát, aztán a halál megbékülést hoz az ő szomorú életének is. A megkapóan gyönyörű művészi kép az idei szezon egyik legnagyobb eseménye, amely a mozi-bájos közönség előtt sokáig feledhetetlen fog maradni. Az előadások pontosan 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. 8

Megkezdődik a dunai hajózás.

(Román agráriusok a monarchiával folytatott kereskedés érdekében. — A bolgár és román határon.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, november 2.

Turnu-Severinből jelentik a bukaresti lapoknak:

A galaci felügyelőségtől ma távirat érkezett, amely felszólítja mindazon gépészeket, hajóskapitányokat és kormányosokat, akik szabadságon itt tartózkodnak, hogy azonnal jelentkezzenek az osztrák-magyar gőzhajóknál Galacon, tekintettel a dunai hajózás újbóli megkezdésére.

Román nagybirtokosok küldöttsége Bécsben.

Bukarest, október 2. Miután a román nagybirtokosok meggyőződtek arról, hogy Costinescu Emil pénzügyminiszter, egyre újabb akadályokat gördít a román gabonaexport szabadsága elé, elhatározták, hogy egy nagy önálló akciót szerveznek és anélkül, hogy a román kormány támogatására tovább is várnának, önállóan fognak dolgozni azon, hogy gabonájukat minél gyorsabban és minél könnyebben tiszállíthassák a határokon. Az új mozgalomról, a konzervatív agráriusok lapja, a Steagul a következőket jelenti:

— Román agráriusok nagy számban — pártkülönbség nélkül — elégedetlenek lévén a kormány közömbösségével — elhatározták bizottság megalakítását, amely arra van hivatva, hogy a román gabonakivitel alaposan megszervezzék. A bizottság tagjai Nicu Anesescu szenátor (kormánypárti), Bucsenescu dr. volt prefektus, Demeter Secoleanu, a mezőgazdák szövetségének elnöke, Radu Madcea, Grigoro Noica nagybirtokos és Prager, a bukaresti kereskedelmi kamara tagja, akik *Budapest*en át *külföldre utaztak*, hogy ott az illetékes faktorokkal megállapodást létesítsenek a gabonaexport módjára vonatkozólag.

— Az agráriusok — írja a Steagul — már torkig vannak Costinescu pénzügyminiszter politikájával, amely huzza-balasztja a dolgokat, amely a legnagyobb mértékben károsítja az agráriusokat. Az a tény, hogy az újonnan alakult bizottságban kormánypárti tagok is vannak, a legjobban mutatja, hogy ez a mozgalom nem kormányellenes és csak azt célozza, hogy egyszer immár megoldja a román kivitel válságát.

Intézkedések a bolgár-román határon.

Bukarest, november 2. Az egyik russzofil lap jelenti: Hírek vannak forgalomban, amelyek szerint a román-bolgár határon három divízió török katona jelent meg, akik felváltották a más irányban foglalkoztatott távozó bolgár csapatokat. Azt beszélik továbbá, hogy ezek a török csapatok Goltz pasa vezérlete alatt állanak és az a feladatuk, hogy egy esetleges orosz partraszállítási kísérletet megghusítsanak. Hivatalos körökben ezeket a híreket nem erősítették meg. Ellenben illetékes helyről közlik velünk, hogy a bolgárok, körülbelül 10—15 kilométeres útvonalon, minden a Dobrudzsa határan vezető utat el-

pusztítottak. Ezt az intézkedést azért foganatosították, hogy „idegen” csapatok betörését megakadályozzák.

Orosz hadihajók román kikötőben.

Bukarest. A Bukaresti Tagblatt október 30-iki száma jelenti: „Turnu Severinből tegnapi kelettel az alábbi jelentést kaptuk: immár több mint 48 óra óta tartózkodik az itteni Duna-kikötőben egy orosz torpedónaszád, amelynek nyilván az a rendeltetése, hogy az osztrák-magyar uszályhajók kihajózását megakadályozza. Lejebb, de még szintén román területen, további két orosz hadihajó tartózkodik, egy torpedónaszád és egy hadifelszerelésű gőzös. Már ezek is jóval túl lépték a 24 órai tartózkodási időt, anélkül, hogy távozásuk céljából a román kormány lépéseket tett volna, ami érthető feltűnést kelt. Eddig turnuseverini bizalmi emberünk. Nagyon fontos volna, ha illetékes helyről magyarázatot adnák e különös esetnek.”

Goga Oktavián hazugságai.

Bukarest. Goga Oktavián, a Petőfi fordító erdélyi román poéta nem szereti az olyan háborukat, amelyekben magának is részt kell vennie és éppen ezért, az európai háboru kitörésekor sietett Romániában megtelepedni, ahol nyomban munkához látott egy olyan háboru organizálása céljából, amelyben az ő karjai erejét — különböző okokból — bizonyára nem kellene a hadiszerecsene serpenyőjébe tennie. Goga Oktavián azóta egyebet sem csinál Bukarestben, csak agitál. Véres, habzó szájjal bujtogat volt hazája ellen, amelyben, sajnós, annyi jóban részesült mindig, hogy csak visszagondolni erre is kellemetlen.

„Az „Univesul” mai számának első oldalán is találkozunk a kitűnő férfiú nevével egy Nyílt levél alatt, amelyet nevezett újság politikai szerkesztőjéhez írt, közölvén benne, hogy Magyarországon most tömegesen tartóztatják le a román hősöket. (??) Nem kell ehhez gyanúok sem — írja. Elég ha valaki románul beszél és már készen van a baj.

A hazafias Goga Oktavián azután községenként felsorolja a legutóbbi napokban letartóztatottakat, akik között olvasható Proka Constantia rozenyói román lelkes név is.

Ezek a sorok talán nem jutnak el Goga Oktaviánhoz, és éppen ezért a magyarországi román lapokat kérjük meg arra, fizesse meg hasábjainon Goga Oktaviánnak, hogy ne járassa le magát egészen ott kint az idegenben ilyen ostoba hazugságokkal. De ne csináljon ilyen kellemetlenséget a becsületes és hazafias Prokának, akinek éppen nem lehet innyire, hogy nyilvánosan fejtételezi róla, hogy őt még le is lehet tartóztatni. Ugyancsak a letartóztatás szomorú sorsára juttatta Goga Oktavián, Brenciu Thoma brassói Szent-Miklós-temploni kántort is, a ki bizonyára szintén meglepetéssel fog értesülni végzetes helyzetéről.

A szerb haderő egyötöde pusztult el eddig.

Bukarest, november 2. Turnu-Severinből jelentik: Egy románba menekült szerb főhadnagy igen siralmas képet festett a szerb hadsereg állapotáról. Kijelentette, hogy a

szerbek eddigi vesztesége halottakban, sebesültekben és foglyokban meghaladja az 50,000 embert. Különösen nagy az új háboruban a foglyok száma, ami a szerb hadsereg demoralizáltságára vall. A legrosszabb esetben sem kell már 200,000 szerb katonánál többel számolniuk a szövetségeseknek.

Szabadon bocsátott tüntetők.

Bukarest. Bukaresti jelentés szerint, a német követségi palota ablakait betörő négy tüntető ügyében a vizsgálatot befejezték s a vizsgálati fogságban levőket szabadlábra helyezték.

Görögország és az entente.

Bukarest, november 2. Az athéni sajtó általában a következőkben jellemzi Görögország hangulatát.

„Az angolok és franciák brutális eljárása nagy megbotránkozást idézett elő Görögországban. A kormány, hadsereg és a nép szoroson csatlakoztak a királyhoz. Amint ismeretes, az angolok az ő ismert alávalóságukkal kijelentették, hogy amennyiben Görögország nem engedő magát általuk és mellettük a háboruba belesodortatni, forradalmat fognak szítani az országban. Ezen fenyegetésükkel szerencsére azt idézték elő, hogy ma gyűlöltebbek Görögországban, mint valaha voltak és a nép most már szótán igazán lelkesedéssel áll királya mellett.”

Az entente erőlködése Bukarestben.

Gent. Párisi jelentések szerint az entente politikai és katonai küldöttséget akar Bukarestbe küldeni.

Forgalom Románia és Bulgária közt.

Bukarest. A román kormány a Bulgáriába irányuló transit-áru forgalmi tilalmat visszavonta.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Sajtóper egy nyílttéri közlemény miatt. Az új sajtótörvény értelmében napilapokban közhivatalnokok, vagy törvény által alkotott testületek tagjai ellen elkövetett becsületsértési, vagy rágalmozási bűnperrek tárgyalására a lap megjelenési helyének törvényszéke, mint esküdttörvényszék illetékes. Ilyformán az aradi esküdttörvényszék is tárgyal sajtópereket, még pedig az első ilyen ügyet ma tárgyalták. Egyik aradi lap nyílttéri rovatában Benkes Péter körösbányai lakos azt állította, hogy Barabás Lajos nyugalmazott körösbányai járási írnok olyan híreket terjeszt, amelyek szerint a körösbányai nagyvendéglő eladásánál a szolgabíró és a községi előjáróság nem szabályszerűen jártak el. Lázár Farkas járási főszolgabíró sajtóperrel indított Benkes ellen, aki a mai esküdttörvényszék tárgyaláson kijelentette, hogy nem volt szándéka a főszolgabírót, vagy az előjáróságot megsejteni, csupán figyelmüket akarta felhívni arra, hogy Barabás milyen híreket terjeszt Benkes ezután ünnepélyesen bocsánatot kért a főmagánvádtól, mire Tompa Gyula dr. kir. ügyész elejtette a vádat.

A becsület, kötelesség és józan ész parancsolja, hogy jegyezzünk hadikölcsönt.

Városfya-jelöltek ajánlása.

(Az aradi munkapárt végrehajtó bizottságának ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 2.

Az aradi munkapárt végrehajtó-bizottsága ma délután Kintzig János elnöklésével ülést tartott, hogy az elnökségnek a városfya jelölésekre vonatkozó előterjesztését meghallgassa. Pálmai Lajos ügyvezető elnök a következőket jelentette be.

— A mai háborús viszonyok közepette természetesen — mondotta — hogy senki sem foglalkozik szívesen olyan gondolatokkal, amelyek figyelmeztetnek a harakterekről s vonják. Azonban a polgárságnak az itthon folyó minden napi élettel szemben kötelességei is vannak és ezért a párt elnöksége szükségesnek tartja, hogy a választó polgárokat alkotmányos fogak gyakorlására felhívja és velük egyetértően megállapodjék a jelöltek személyére is. A pártot teljesen tárgyilagos szempontok vezetik, amikor a négy betöltendő mandátumra jelöltek előtérrel a választóknak, akik nem exponált párt-politikusok, de hűséges katonák elveineknek. A személyük azonban garancia arra, hogy a városnak csak hasznára lesznek és állásuk is olyan, hogy a polgárság bizalommal viselgethetik irányukban. Minthogy el kell készülni arra is, hogy az ellenzék is állít jelölteket, ezért a választásra készülni és szervezkedni kell és ezért a végrehajtó-bizottság feladata az lesz, hogy ha elfogadja az elnökség által javaslatba hozottakat, a kerületekben igyekezék odahatni, hogy a polgárság a maga részéről minél impozánsabb módon nyilatkozzék meg és szankcionálja elhatározásával a mi javaslatainkat.

— Az első kerületben javaslatba hozza az elnökség Embey Iván kir. tanácsos pénzügyigazgató jelölését, aki hosszú évtizedek óta a legszorosabb kapcsolatban áll eme kerület polgárságával. Aradi ember, akinek puritán jellege és a közpályán eltöltött élete biztos záloga a győzelemnek. A választó polgárok gyűlésének egybehívására és a mozgalmak vezetésére jelölik Leopold Zsigmond és Stauber József urakat.

— A második kerületnek Zimmermann Károly dr. igazgató főorvost ajánlja az elnökség jelöltül, akivel szemben obligóban van a párt, mert már három évvel ezelőtt méltónak találta őt arra, hogy a törvényhatósági bizottságba küldje. Azok az okok, amelyek a múltban elhatározásunknál mérvadók voltak, ma fokozottabb mértékben állanak fenn és a polgárság bizonyára oktatás módján rója le elismerését Zimmermann dr. iránt. A választások vezetésével kérjük Virágh Lajos és Reinhart Gyula urakat megbízni.

— A IV. kerület jelöltjeit ajánlja az elnökség Just Ferenc máv. üzletvezetőt és Koromzay Frigyes Acsév. igazgatót. Az üzletvezető urat itt bemutatni nem szükséges, mindnyájan tudjuk, hogy ki ő és mit jelent működése a városra és tudják a negyedik kerület választói, amikor a régi tradíciókat szem előtt tartva, a vasutasok méltó képviselőjét ajánljuk jelöltül. Koromzay igazgató rövid idő alatt is rendkívül értékes és nagybecsült munkássá vált a közügynek és mióta a városnak szolgálatára áll, szakképzettsége és tudása igen nagy hasznára volt a város polgárságának. A választási mozgalom vezetésére Zerkovitz Rezső és Faragó Gyula urakat kérjük fel.

A végrehajtó bizottság helyesléssel vette tudomásul az elnökség előterjesztéseit és Parec

Béla dr., Steinhardt Mór dr. felszólalásai után kimondotta, hogy a kerületekben nagygyűlésre hívja össze a választókat, hogy ott az elnökség és a végrehajtó bizottság együttes ajánlással felel véglegesen döntson.

Ujabb milliók a harmadik hadikölcsönre

(Nagy jegyzések Atadon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 2.

A harmadik hadikölcsön jegyzésének első turnusa szombaton olyan ragyogó eredményvel zárult Aradon, amintre igazi optimisták sem számítottak. Husz millió koronát meghaladó hatalmas összeg gyűlt össze nem egészen két hét leforgása alatt, mintegy ékesen szóló bizonyossága annak az erőnek, amely a nemzet életét megtölti és annak a készségnek, a mellyel a nagy ügy szolgálatára siet mindenki. — Hogy Aradon az aláírások eredménye ilyen impozáns, abban minden tényező egyetértő közreműködésének jelét is fel lehet ismerni. Különösen a vezető helyen álló aradi pénzügyintézetek voltak azok, amelyek minden igyekezetükkel előmozdították a nemzeti kölcsön ügyét.

Az első turnus lezárásával — amint az alább közölt újabb jegyzések mutatják — nem zárult le még sem az áldoratkészítés, sem az intézetek agilis munkája. A kölcsön jegyzése 100 koronánként 30 fillérral megrágujt ugyan november elseje óta, ami különösen nagyobb jegyzéseknél nem megvetendő összeget tesz ki, azonban ennek ellenére ma is igen nagy összegű jegyzések történtek. Különösen nagy jegyzések voltak az Aradi Első Takarékpénztárnál, ahol egy összegben háromnegyedmillió koronát meghaladó jegyzés is történt: estelneki Biró Lajos budapesti nagybírtokos, Biró Albertnek, az intézet igazgatójának fivére jegyzett nyolcszáz ezer koronát, követésre méltó példát adva ezzel a jegyzéssel hazafüli kötelességteljesítés tekintetében igen sok nagybírtokosunknak.

A mai jegyzések a következők:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál óriási összegű jegyzések történtek, amelyekkel az intézet már ma csaknem elérte az első és második hadikölcsönre együttesen történt jegyzéseit: A mai jegyzések voltak: Biró Lajos 800.000 korona, Biró László 120.000 korona, Biró Albertné 100.000 korona, Harsányi Dezső 100.000 korona, Radó Henrik 60.000 korona, Reinhold Géza dr. 50.000 korona, Winkler Emánuel 50.000 korona, Wágner Sándor 50.000 korona, Bungarten József 40.000 korona, Pollák Testvérek 30.000 korona, Löwe Sándor 30.000 korona, Dénes Márton 35.000 korona, Steiner Margit 25.000 korona, Dán Gyula 25.000 korona, Németh Elek 20.000 korona, özv. Fried Laósaé 20.000 korona, Leicht Pál dr. 20.000 korona, Szepessy János 20.000 korona, Pátker Gyula 15.000 korona, Uhlarich Vince 15.000 korona, Perlaki Kálmán 15.000 korona, Kramer Lajos dr. 14.000 korona, Temesváry Mária 13.000 korona, Tauszig Lipót 10.000 korona, Joanovits Teréz 10.000 korona, özv. Klein Fülöpné 10.000 korona, Deutsch Márkus és Fiai 10.000 korona, Kugel Károlyné 10.000 korona, Sámson Izidoré 10.000 korona, özv. Thomka Gyuláné 10.000 korona, Diószeghy Ferenc 8000 korona, Diószeghy György 8000 korona, Stux János 7000 korona, K. Szabó József 6000 korona, Reichner Leontin 5000 korona, Linksz

Győző 5000 korona, Wacha Tamás 5000 korona, Altmann Frigyes 5000 korona, Skutezky Miksa dr. 5000 korona, Kemény Bertalan műszaki tanácsos további 5000 korona, Ponta Váza 4000 korona, Magyar Vörös Kereszt Ekvlet (Szeged) 4000 korona, Spitzer József 2000 korona, Schwartz Fülöp 2000 korona, Weisz Lajosné 2000 korona, Jakab Mórné 1800 korona, Bokor Emil 1500 korona, Kandler Anna 1050 korona, Kara István 1000 korona, Apróbb tételekben 9000 korona, összesen 1.824.850 korona. A két milliót megközelítő mai jegyzéssel az intézetnél eddig történt jegyzések összessége 7.490.000 korona.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál ma Berkovits Izidor Alvaca fürdő tulajdonos 100.000 koronát jegyzett. Apróbb tételekben sok jegyzés történt. A jegyzések összessége 5.200.000 koronát tesz ki.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma 235.000 korona hadikölcsönt jegyeztek. Ebből az Újszentannai Népbank 50.000 koronát jegyzett. A jegyzések összessége eddig 3.285.000 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál ma apróbb tételekben 10.000 koronát jegyeztek. A jegyzések végösszege 1.520.000 korona.

Az Aradi Ipar és Népbanknál a mai napon a következők jegyeztek a hadikölcsönre: Ilju Salamon Pál és János Csaba 2000 korona, özv. Kvasz Györgyné Csaba 2000 korona, Pováczay Gyula Csaba 11.050 korona, Gross Lajosné Vésztő 1000 korona, Spie'mann Márton Vésztő 1000 korona, Nagy János Vésztő 1000 korona, Varga János Vésztő 15.000 korona, Mirzav Sándor Vésztő 1300 korona, Korosy János Csaba 1000 korona, Fögl Benő Csaba 1000 korona, Laurincz Pál Csaba 1000 korona, Ekstein Sámuel Csaba 6000 korona, Machlik András Csaba 2000 korona, Garej György Csaba 2000 korona, Kádár Józsefné Csaba 10.000 korona, Vrbovszky András Csaba 4000 korona, Borsódi Géza és Ernő Csaba 5000 korona, özv. Rasovszky Fülöpné 3000 korona, Gil Jenőné Budapest 1050 korona és kisebb jegyzésekből 6850 korona folyt be. A jegyzések végösszege 1.551.250 korona.

A Viktoria Takarékpénztárnál kisebb jegyzésekből 700 korona folyt be. Ezzel együtt a jegyzések végösszege 774.000 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál Almáskamarásról újabb a következők jegyeztek: Striffler János 3000 korona, Silbereis Józsefné 1050 korona, Striffler Jakab 500 korona, Hack János 2000 korona, Krausz Bálint 1050 korona, özv. Striffler Jánosné 17.000 korona, Striffler György 2000 korona, Schneider Borbála 1050 korona, Striffler Sebestyén 2000 korona, Lhmayer József 5000 korona, Metz József 2000 korona, Nagy Sebestyén és neje 1050 korona, Lehmayr Lenherdt és neje 1050 korona, Simon Pál 3000 korona, Nagy József 1050 korona, Bander Sebestyén 1050 korona, Kauper Simon 1200 korona, Striffler Antal 3500 korona, Ferenczi István 600 korona, Hammer Vendel 2000 korona. Ezenkívül Deák Szava aradi második elemi iskolai tanuló 300 koronát jegyzett. Az intézetnél eddig történt jegyzések összessége 881.600 koronát tesz ki.

Az Aradi Közgazdasági Banknál ma kisebb jegyzésekből 9000 korona folyt be. A jegyzések végösszege 461.000 korona.

Minden magyar ember adjon kölcsönt, ha a haza kéri!

Érintetlen a szerb hadsereg kétharmada.

(Ovatos offenzívánk. — Szorul a hurok a szerb sereg körül. — Az entente újra elhatározta, hogy segítséget küld a Balkánra.)

Tételezett tudósítások.

Budapest—Szófia—Athén, nov. 2.

Még nincs megverve a szerb hadsereg.

Délkeleti sajtóhadiszállás. Szerbia katonai helyzete közeledik a döntő fázishoz. Hérom fronton körüljárva, a negyedik oldalon pedig vad hegyi vidéktől akadályozva: ez a helyzete a szerb főerőnek. Az entente a legrosszabból tart. Az osztrák-magyar-német és bolgár csapatok joggal büszkék lehetnek eddigi sikereikre, azonban nem becsülik le azokat az akadályokat, amelyek leküzdése még hátra van. A tulajdonképeni szerb hadsereg még Krajevác bevétele után sincs megverve. Azok a csapatok, amelyek az északnyugati és a keleti fronton eddig harcoltak, csak részei a szerb hadseregnek. Megállapítható, hogy a szerb hadsereg kétharmadrésze még érintetlen.

A szerb hadvezetésnek nyilván az a terve, hogy a főhaderejét összegyűjtve, készen állva tartsa egy központi állásban. Az ellenség, amely az ország belsejében bizonyos nagy-szerűen klépített állásokat rendezett be, számít arra, hogy az utak szűkösége, akadályozni fogja a szövetségesek gyors előnyomulását. Hogy a szerbek a kellő időben offenzívába lépnek-e főerőjükkel, vagy pedig továbbra is defenzív harcokra határozzák el magukat, legközelebb ki fog derülni.

A szövetségesek a szerbek haditervének ellensúlyozására a rendszeres ovatos offenzívát tartják a legjobbnak és csapataik mindig készen vannak arra, hogy nagyobb, esetleg döntő csatába bocsátkozzanak. Az utánpótlásról kitűnően gondoskodnak. Egész flottilla látja el a Duna az előrenyomuló hadseregeket minden szükségességgel. A hajók sokaságán kívül még egy sereg hadi-híd is ezt a célt szolgálja. Belgrádból Ripanj felé már épül a vasút, valamint egy ipervasút is készülöben van Belgrádtól északra. Szakadatlanul érkeznek vasúton és vizen a szükséges anyagok. Munkások, sőt munkásnők tömegei dolgoznak kitűnő szerzőszámmal az utak javításán. Ilyen körülmények között természetesen, hogy az előrenyomult csapatok legszűkebb vonalának ellátása is biztosítva van.

A görög király Szalonikiben.

Szófia. Konstantin királynak Szalonikibe való utazását itt úgy magyarázzák, hogy a görög kormány dülőre akarja juttatni a partraszállás ügyét és fel akarja szüntetni az ententét, hogy csapatait szállítsa el a görög területeiről.

Nem vonja el az entente a csapatát Szalonikiből.

Bukarest. Az angol követ megcáfolja azt a hírt, hogy az entente csapatok el fogják hagyni Szalonikét. A követ kijelentette, hogy az angol kormány egyetértőleg a franciával, szilárdan el van tökévelve arra, hogy a szerbek segítségére folytatni fogja jelentős csapatszállításait.

Athén. Az olasz követ megcáfolja azt a hírt, hogy Görögország felszólította volna az entente-t, hogy csapatait november 6-ig szállítsa el.

Kavalla az entente operációs bázisa?

Athén. A „Paris” jelenti: Francia cikálók kíséretében Kavallában francia és angol számtóhajók érkeztek, melyekről az entente csapatokat fog Kavallában partra tenni. Vezérkari tisztek jelentek meg Kavallában, akik előkészítik nagyobb csapatok partraszállását. A kormány tiltakozni fog a kavallai partraszállás ellen is, de egyébként nem fog akadályokat gördíteni az entente tervei elé. Kavallát az entente teljes birtokába veszi a Balkán-háború előidézéséig. Ebben az akcióban az olasz flotta több egysége támogatja a francia és angol flottát.

Péter király Montenegróban.

London. A Daily Mail jelenti: Nist komoly veszedelem fenyegeti. Péter király Topolát elhagyta. A király egyelőre Montenegróban fogja szállását tartani.

A szerb kormány Montenegróba menekül.

Genf. A La Suisse jelenti: A Szerbiában akkreditált diplomáciai képviselők, országuk montenegrói képviselőivel az iránt tárgyalnak, hogy a követ-ségeket, illetve, főkonzulátusokat és konzulátusokat Montenegróba helyezhessék át. A szerb hatóságok és a szerb kormány is a legkomolyabban foglalkozik azzal a tervvel, hogy a kormányt Montenegróba telepítik át. Ezt a hírt beavatott körökben is megerősítik.

Krajevác elfoglalása.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A mai napunk Szerbiával, a tegnappal szemben, amely főképpen az eddig elért eredményeket biztosította — meglepő sikereket hozott.

Mindenekelőtt a Kövess-hadsereg megszállotta Krajevácot.

Tegnap még a várostól északra levő magaslatokon kétségbeesett ellentállást fejtettek ki, ma pedig — mint az Aradi Közlöny már röviden jelentette — a város deputációja jött át frontunkra egy hódoló irattal és röviddel azután Tripske hadnagya küldte a mi zászlókat az arzenálra és a Krajeváci kizárására. A szerb utóvédek, akik az utolsó pillanatig hősiességgel harcoltak, számos fontos katonai objektumot romboltak szét, miután a csapatok zöme a városból déli irányban távozott. Visszaemlékezve a tavalyi slattomos fogadtatásra Valjevóban, ahol a felvonuló parancsnokló tábornokunkat és csapatait a virág után bomba és golyóssó árasztotta el, Krajevácba való bevonnásunknál minden elővigyázati intézkedés megtörtént. A szerbek veszteségei, elpusztított és hátrahagyott hadianyagban nagyon jelentősek és annál súlyosabbak, mivel pótolhatatlanok.

A várostól délre egy harminc kilométer széles hegy-gyűrű, nagyon szegény és tulajdonosan erdős terület a visszavonulásra, amely főképpen az elsőortán álló majorságok miatt az összeköttetések különös biztosítására szorul.

Kisebb vállalkozásoknak a főcsapattestektől elszakított gyengébb osztagaink és tréning ellen, nagyon kedvez a terep. Zárt falvak egyáltalában nincsenek a környéken. A keleti Moravához, amelyet Gorni Milanovaenál márcsak egy keskeny magaslati vonal választ el Csacaaktól a Kövess hadsereg jobb szárnya közelebb van, mint a centrum.

A Vardiatól keletre levő csapatainkkal szembenálló erők már semmiesetre sem tudnak csatlakozást találni Uzicén keresztül a nyugati Moravavölgységhez, egyébként is fenyegetik ezeket a csapatokat északkeleten, Valjevo felől előnyomuló osztagaink, amelyek Uzice felé haladva, a feleutnál már többet tettek meg.

A bolgárok is jelentősen előnyomultak és a nehéz magaslatok és a Nisava völgyének veszélyes átjáróinak óvatos és óvatos kikerülésével északkeletről és Leskovicnál délről már közel vannak Nishez.

A bolgár gyűrű azonban messze délen már egészen a bolgár határig terjeszkedett ki és elzárja a tetovoi vonalat és ezáltal az utolsó Délmacedónia és Görögország között.

Az utolsó két napon a szerbek újra több ezer négyzetkilométert veszítettek országukból, a hurok egyre szorul.

Töltött vadászfegyver a postán.

(Gondatlanul feladott küldemény. — Halálos szerencsétlenség a pályaudvaron.)

Az Aradi Közlöny tudósítójának.

Arad, november 2.

Ma délelőtt a vasúti pályaudvar új postáépületében vértelen baleset történt. A nem mindennapos szerencsétlenségnek súlyos gondatlanság volt az okozója. Hogy a gondatlanságot ki követte el, azt egyelőre nem közölhetjük, mert a rendőrség a vizsgálat érdekében titokban tartja.

A szerencsétlenség délelőtt tizenegy óra körül történt. A posta rakthelyiségéből a munkások a Budapest felé induló személyvonathoz szállították a csomagokat. Ezek között volt egy csomag hatalmas vadászfegyver is, melyet Evellai Péter tizenhárom éves kisértő munkás vett a kezébe. A vadászfegyvert is a budapesti vonatra kellett volna feladni, de a gyerek, mielőtt a vonathoz vitte, nézegetni kezdte. A fegyver megvolt töltve és épp akkor, amikor a tíu éves vizsgálgatta óriási durranással elszűlt. A töltelék a szerencsétlen gyermek fejét teljesen szétrombolta, úgy hogy nyomban meghalt. Az esetet telefonon jelentették a rendőrségnek, ahonnan Tisch Mór dr. főorvos és Szecpkovszky Teofil ügyvezető rendőrhadnagy mentek ki a baleset színhelyére. A főorvos már csak a beállított halált állapíthatta meg. Azt azonban, hogy a vadászfegyver mivel volt megtöltve, nem sikerült megállapítani. A rendőrhadnagy mindenekelőtt azt állapította meg, hogy a fegyver már akkor, amikor leadták meg volt töltve. Sikerült mindjárt megállapítani, hogy a vadászati esendőrőrs adta fel a puska-t és a rendőrség nyomban megidézte az őrsvezetőt. A feladó vallomásaiban érthetetlennek találta, hogy a puska töltve került a postára. Vallomásából kiderült, hogy a vadászfegyverben gondatlanságból és nem akarattal maradt benne a töltelék.

A szerencsétlenül járt gyermek hulláját kiszállították a felső temető halottas házába, ahol az ügyesség valószínűleg fel fogja boncoltatni. Az ügyben a nyomozás még nincs befejezve és ennek a nyomozásnak sikeres kimenetelére érdeklődés, mint fentebb említettük, a rendőrség a fegyver feladójának nevét nem közölte a lapok tudósítóival.

Aki nincs a harctéren: pénzével harcolhat a hazáért!

H I R E K. LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

London. A Daily Telegraph tudósítója, Dillon dr. Rómából jelenti: Ha a bolgárok a szerb hadsereget Albániába sorozták, az rendkívül veszedelmes következményekkel jár, mert Görögország érdekei, amelyek Albániában már igen nagyok, eselekvésre készítetik Görögországot. Ha a szerb csapatok oda visszavonulnának, a görög király energikus rendszabályokhoz nyúl, ami kellemetlen változást idéz elő a balkáni helyzetben. A király már megkezdte előkészületeit. Tüzérséget és lovasságot küldött sürgősen a macedóniai határra, azonkívül háborus törvényeket készítenek elő. Görögország csapatait Monasztir irányában rendezte és nem tesz intézkedést Dikma, Szarasz és Kavalla védelmére. Lehet, hogy Bulgária megígérte Görögországnak Monasztir átengedését. A görög semlegesség olyan pártatlan, hogy ép úgy irányulhat egy lojár invázió, mint a szövetségeseinek Szalonikiben való partraszállása ellen. Dillon továbbá azt jelenti bizonyos fenntartással, hogy a görögök a rendes hadsereg egyenruhás tisztjeinek vezetésével már be is törtek Albánia területére.

London. A Daily Chronicle jelenti: Asquith ma az alsóházban kijelentette, hogy az angol vezérkarban mélyreható változások lesznek, továbbá, hogy az angol és francia kormányok teljes egyetértésben vannak a balkáni akciót illetően, amely Szerbia gyors megsegítésére irányul.

Berlin. A Kölnische Zeitung jelenti Bukarestből: A román kormány a német követkivánságára kijelentette Turnseverinben tartozkodó orosz torpedónaszádokkal nemzetközi jogszokás szerint bánik el. Bratianu kijelentette, hogy eleget tesz a kivánságnak akkor is, ha ez Oroszországnak nem kellemes.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti Szófiából: Üszkübi vidékéről osztrák-magyar katonák érkeztek ide, akik szerb fogságban voltak. A katonák, akik teljesen le voltak rongyolódva, elmondták, hogy Szerbiában két fogolytábor volt, az egyik Üszkübnél, a másik Vranjánál. A foglyok közül a legrosszabbul bántak a magyarokkal, nagyon rosszul élelmeztek őket, közülük télen számosan megtagyaktak.

Bukarest. Az entente újabb javaslatot tett Romániának, amely szerint megkapja Besszarábiát, Erdélyt, a Bánságot, sőt Szerbia egy részét is, ha az entetthez csatlakozik. A választ, amely valószínűleg elutasító lesz, a legközelebbi napokban adja meg Románia.

Előléptetések az aradi üzletvezetőségénél.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Arad, november 2.

A Máv. novemberi előléptetési során az aradi üzletvezetőségénél előléptek: V. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából 1. fizetési fokozatába: szotyory Nagy Zoltán felügyelő; V. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából a 2. fizetési fokozatába: Baer Ernő nagyszállási Vécsey János dr. felügyelő; VI. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából V. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába felügyelővé: Petrányi János, Bakos Pál, Nagy Lajos főellenőrök; VI. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából 1. fizetési fokozatába: Pesty Tihamér, Unger Péter, Kovács József főellenőrök; VI. fizetési osztály 3. tize-

tési fokozatából a 2. fizetési fokozatába: Salacz Dezső, Balaton Károly fő-ellenőrök; VII. fizetési osztály 1. fizetési fokozatából a VI. fizetési osztály 3. fokozatába főmérnök, titkárrá, illetőleg főellenőrre: Fodor Aladár ellenőr. Végh Endra dr. s. titkár. Löwinger József mérnök. VII. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából 1. fizetési fokozatába: Fenyvesi Károly ellenőr, Rezsényi Kálmán ellenőr, Dorogh Béla ellenőr, Muzsnai József ellenőr, Dorog Károly mérnök, Sándor Aladár ellenőr, Simonyi Lajos mérnök, Leskó György ellenőr, Adamkovits Aladár mérnök, Hauer József ellenőr, Hoszták Cyrill János mérnök; VII. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából 2. fizetési fokozatába: Kövér Ignác, Gruber György, Polgár Mór ellenőrök, Paskutz Antal dr., Ötvös Aladár mérnökök.

VIII. fizetési osztály 1. fizetési fokozatából VII. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába sőt titkárrá, illetőleg ellenőrre: Nádrai Aurel hivatalnok, Matuszka Miksa műszaki hivatalnok, Dörner Sándor hivatalnok, Szabó Arad dr. Rigler Kálmán dr. fogalmazók, Bonis Pál, Kocsis József, Bartha Samu hivatalnokok; VIII. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából az 1. fizetési fokozatába: Komlósi Agoston, Deutsch David, Friedrich Adolf, Toppercer Adolf, Desewffy Zoltán, Szabó Béla, Hacker Sándor, Kopp Lurel, Fehér Sándor, Szakolczai Gyula hivatalnokok, Cseri László mérnök, Jacina László dr. fogalmazó. VIII. fizetési oszt. 3. fizetési fokozatából a 2. fizetési fokozatába: Dervarics János, Nuliu János, Niksies Sándor, Schmidt György, Pecznik Rezső hivatalnokok.

IX. fizetési oszt. 1. fizetési fokozatából a VIII. fizetési oszt. 3. fizetési fokozatába: Prónav Nándor, Papp József, Kirschenhenter József, Répás István, Tóth István, szotyory Nagy Zoltán, O'áh Mihály hivatalnokok. IX. fizetési oszt. 2. fizetési fokozatából az 1. fizetési fokozatába: Alföldi Rezső, Piatt Ede, Kluka János, Petik Antal, Hinyánszky Béla, Pflaume Oszkár, Berkó Lajos hivatalnokok. IX. fizetési oszt. 3. fizetési fokozatából 2. fizetési fokozatába: Weissenberger Frigyes, Sabor Oszkár, Barth Antal, Forinyák Károly, Korányi Sándor, Szabó István, Fodor Ede, Vintila Abraham, Komjáti József, Braun Vilmos, Virág Jakab, Brolich József, Fábian Zeigmond, Krausz p. Rudolf, Perezel Ferenc, Mikó Imre, Katona Mihály, Vleicu Vasul, Matei Miklós, Várady Dezső, Bacsonyi Gyula, Kőváry Nándor, Franzl Gusztáv, Dezsői Grósz, Szabó Gyula, Szabó Ferenc, Schmidt József hivatalnokok.

— Kiténtetés. A király Klein Miksa 33. gyalogezredbeli őrzését, aki a békében kereskedő, az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki a vitézségi érem szalagján.

— Hazautazott az angol király. Londonból jelenti: György király ma visszatért Londonba. A király a megérkezéskor az utkövetkeztében igen fáradt volt. Allapota különben kitűnő.

— Rosszabb helyzet a reform után. Néhány nap előtt megírtuk, hogy megújul az aradi másodikszámu (állomási) postahivatal, illetőleg, hogy az a levelek kézbesítését átveszi a főpostától. A postai fórumok szerint a reform arra lett volna hivatva, hogy a levélkézbesítést gyorsítsa. Két nap óta működik is az „Arad 2.“, azonban a kézbesítés gyorsítása helyett most az a helyzet, hogy a reggel érkező postát csak este kézbesítik ki, az estit pedig csak másnap reggel. A közönség körében e miatt nagy az elégedetlenség. Ugy látszik az újítás egyáltalán nem vált be s sürgősen vissza kellene térni a régi, bevált rendszerhez. Annál is inkább, mert a pályaudvari postahivatal az egyszerű leveleket is csak több órai késedelemmel tudja eljuttatni a címzetthez.

— Eljegyzés. Herzog Terike és Barohn Kálmán jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Főszolgabíró a lövészárkokban. Kaposvárról jelenti: Hegyessy János, a szigetvári (somogy-megyei) főszolgabíró föltette magában, hogy fiát, Hegyessy Géza 52. gyalogezredbeli századost a harcúterén fölkeresi s amit egyszer a szigetvári főszolgabíró elhatároz, azt meg is valósítja, ha törik, ha szakad. Azon a címen, hogy családi ügyben, életbevágó kérdésben személyes megbeszélni valója van a fiával, megkapta az engedélyt s archépas igazolványt, mindenféle hatósági és katonai okmányokkal felszerelve, hogy a fiát a harcúterén megítozathassa. A lövészárkoktól mintegy öt kilométernyire bocsátották s itt kellett a fiát bevárni, akiért elküldtek. A százados csodálatosképpen megvolt lepve, amikor az édesatyját az ágyúdergésben megpillantotta. Alig tudott szóhoz jutni s nem tudta mire vélni a látogatást; csakhamar megnyugtatta Hegyessy János a fiát, hogy hála Istennek semmi baj sincs otthon, az édes anyád csókoltat fiam és hát eljöttem, hogy lássalak. Amint kibeszélték magukat, jelezték, hogy bucsuzni kell, mert „jönnek a kozákok!“ Nem volt erő és hatalom, hogy az öreg Hegyessyt visszatartsák; erőnek-erejével kiment a fiával a lövészárkokba. A támadás megindult; a kozákok nyomultak előre. Hülött a srápnellszilánk s a lövészárkokba is lecsapódott belőle egy csomó. Közvetlen a főszolgabíró mellett agyonvágott egy bakát a lövedék. Hegyessy János a kitűnő vadász, aki gyermekkorától kezdve forgatta a fegyvert, a haldokló katonát mellől fölkapta a Manlichert s a lovaskozákok közül egyet lelőtt. Amint a legénységi sortűzek után visszafordultak a még megmaradt kozákok és elmenekültek. Hegyessy János kibújt a lövészárkokból s az általa lelőtt kozák kardját magához vette s visszatarva engedelmet kért, hogy azt emlékül meg is tarthassa. Egy szép fekete lovat is rekvirált. A főszolgabíró zsákmányának, a kozák kardnak sok nézője akadt már s különös érdeklődéssel hallgatják a főszolgabíró háborus életéveit. Akármilyen halandóval ez sem eshetett volna meg, mert „civil“-t nem bocsátanak a lövészárkokba.

— Halálozás. Ma délután nagy részvél megnyilvánulása mellett temették el a polgárság széles rétegeiben közkeveltségnek örvendő Spielmann Aron kereskedőt. A temetésen dr. Vágvolgyi Lajos főrabbi költői szép beszédben eseteit az elhunyt erényeit. Halálát özvegye és számos rokona siratja. — Miskolcon vasárnap kísérték örök nyugalomra özvegy Schweitzer Sámuelné urnót a város előkező társadalmának nagy részvéte mellett. Az elhunytban dr. Kertész Miksáné urnó édesanyját, férje az anyósát gyászolja.

— Diágák a falusi fuvarosok. Bauer Károly kereskedelmi tanácsos magyarádi borkereskedő azzal a panasszal fordult Dálnoki Nagy Lajos dr. alispánhoz, hogy tegyen valamit a fuvarosok uzsorája ellen, mert a szápen induló aradhegyaljai borkereskedelemnek óriási károkat okoznak a fuvarosok alap-talan és túlzott követeléseikkel. Igy például a muszkai szőlőkből a vasutig nyolc koronát követelnek egy fuvarért (az előtt 1-40 korona volt ez az ut) Ugyanigy megdrágult a fuvar a többi hegyaljai szőlőkből is, ahol 2 koronáról 8 koronára emelték a díjakat a falusi fuvarosok; amelleit még rendszeresen meg sem rakodnak és azt, amit azelőtt egy-két fordulóval vittek el, most 6-8 fordulásra szállítják. A borkarát ez a drága szállítás indokolatlanul befo-lyásolja.

— Az agyonvert hadifogoly. Kopenhágából jelenti: A taskendi hadifogoly Vasilcsenko altisztet, aki a fogolytáborban teljesített szolgálatait. Az egyik szerencsétlen német hadifogoly, egy Kleisi Henrik nevű közkatona eszmaszarában paradicsomot rejtegetett és amikor ezt Vasilcsenko felfedezte, a foglyot agyonverte. Az elíteltet egy havi fogházra ítélték, ezt az ítéletet azonban megváltoztatták, amennyiben Vasilcsenko csak tizenöt napot kellett szigorított börtönben töltenie.

— **Hány magyar él Romániában?** Egy Romániából visszatért székely barátunk írta nekünk a következőket: Az idegenek nyitván-tartásáról szóló törvény életbeléptetése előtt nem is tudták Romániában az idegenek számát. A romániai magyarok számáról pedig igen megbízhatatlan adatok voltak, mert csak kevesen nyújtották be utlevelüket a kötelező konzulsági lebejegyzésre. S a konzulságok közös nyitvánrtató könyveiből a magyar neveket sokszor alig lehetett kiböngészni a teljesen elnémetesített köntösből. Az európai háboru során Románia is szükségesnek látta az idegenek összehírását s ennek nyomán fölfőtte érdekes adatok kerültek nyilvánosságra. Magában Bukarestben 72.000 osztrák és magyar alattvaló él és ennek a sokaságnak 54 százaléka tisztá székely nép. Galacban az összes idegenek 79 százaléka magyar. Brailában az idegenek hatvanegy százalékát a magyar nép képviseli. A Duna-menti hajóforgalmi központok, a hegyek közt lévő fürésztelepek, valamint a romániai háztartások súlyos válságon mennek át, ha a magyar munkás, vagy család visszavándorolna hazájába. Az adatok gondos egybevetéséből kitűnik, hogy Romániában közel 200.000 főre rug a szinmagyar lelkek száma. Ezeket és különösen pedig a székelyeket visszatelepíteni: nagyjentosságu nemzetierdek.

— **Meg kell vesztegetni a tanácsot.** Debrecenből jelentik: A hadudbösszörményi rendőrség értesítette a debreceni rendőrséget, hogy egy jó megjelenésű fiatalember felkereste a vagyonosabb gazdákodókat s elfődta, hogy Debrecen város tanácsa küldötte ki őt sertés-vásárlás céljából. Az ismeretlen több ezer korona értékű sertést vett meg a bösszörményiek-től. Az eladókat azután elvitte a kirásvi közjegyzőhöz, hogy annál biztosabb legyen a vásár és a vételről szerződést készíttelett. Mikor aláírásra került a sor, az idegen dr. Balta János városi aljegyző nevét írta alá, majd meghívta az eladókat a vendéglőbe s ott lakoma közben bizalmasan kiisentette nekik, hogy a városi tanács egyik másik tagja részére pénz kell adniok. A széhiámos illy módon kiesalt 800 koronát a gazdaktól és a pénzzel elűnt. A rendőrség már megállapította, hogy a család kocsoda és elfogatására megtette az intézkedéseket.

— **Katonai szalmazsák hulladék papirból.** Németországban ezidén — valamint Európa többi országaiban is — nem jól ütött ki a szalmatermes, úgy hogy fölmerült annak a szűkege, hogy a katonai táborokban a katonák fekvőhelyére szükséges szalmát valami más alkalmas anyaggal kell pótolni. Erre a célra újabban az újságpapírost használták, mert a kísérletek során ez a régi hulladék portéka bizonyult legmegfelelőbbnek. A megvetett és kevésre becsült makulatura tehát imo kiváló katonai szerephez jutott. A német hadügy-miniszter rendelete folytán a hatóságok megtették az intézkedést arra, hogy az újságpapíros a háztartásokban összegyűjtessék és azt az egyes városokban levő garnizonbéli gazdasági hivataloknak beszoáltassák. Az így összegyűlt papírost azután fölszeletelik és szalma helyett ezzel tömők ki a katonai ágyak szalmazsákjait. Bebizonyult az, hogy a főrgek a papírt korűlik, mint az őrdög a tömiént, ilyenformán tehát katonáink a papírbélelt ágyakon nyugodtabban fognak pihenhetni. Myen hulladékpapir kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Köz-löny kiadóhivatalában.

— **Adományok az aradvárosi Vörös Kereszt Egyesületnek.** Az Aradvárosi Vörös Kereszt Egyesülethez a következő adományok folytak be: Antal Bonó és Horváth Janka (Springer János ravatalára szánt koszoru megváltása fejében) 20 koronát, Fischer Elíz kórház gyűjtése (Urbán Iván báró, főispán ravatalára szánt koszoru megváltásáért) 34 koronát, Kövér Márton 36 koronát, Fleischmann Boriska és Schwarz Miklósa 20 koronát, Bodea Zorika 2 koronát, öz. Jagessy Károlyné 70 koronát, öz. Hady Istvánné 10 koronát, Siebig Frigyes (öz. Morvin Józsefné ravatalára szánt koszoru megváltása képen) 20 koronát, Forinyák Károly 2 koronát, Ronay András 100 koronát, és illői Adler Andor 25 koronát mely adományokért hálás köszönetet mond Vászárhalyi Janka elnökű.

— **Halottak estéje a mikelakai katonai temetőben.** A bajtársi szeretet és a közönség impozáns részvétele mellett folyt le a katonai temetőben az elesett hősök emlékére rendezett gyászünnepély. A katonai állomásparancsnokság virágos keríté varázsolta a pihenő hősök nyugvőhelyét. Görögtüzzel, fáklyákkal és gyertyákkal kivilágítva messziről égő lángtengernek látezott a temető. A gyászzertariást az „Aradi egyesült dalkör” gyönyörű gyászdallal nyitotta meg. A melabus dallam elhangzása után Payer István tábori lelkész szívből fakadó, átérzett és lelkeket mélyen megindító beszédében méltatta az elesett hősöknek a haza oltárára tett nagy áldozatát és felhívta a társadalmat, hogy a hősök iránt tartozó hálát az által mutassák meg, hogy a hősök hátramaradottjait szeretetűkkel gyámolítják és istápolják. Az ünnepélyt a „dalkör” fejezte be s mindenki azzal a tudattal távozott a szent helyről, hogy méltóan iparkodott a katonaság és a közönség kegyeletét leróni a mi védelmükben önmagukat feláldozottak iránt.

— **Elűltöt magánhivatalnokok.** Budapestről jelentik: A rendőrség tegnap este letartóztatta a Jaroin d'Hiver című mulatóhelyen Hoffmann Pál és Majorovics Imre magánhivatalnokokat, akik a pinecéreknek finom börtárokat kínáltak eladásra. A két elegánsan öltözött fiatalember bevallotta, hogy budapesti, bécsi, szabadkai és szegedi kereskedőknél tömérdek bolmit loptak össze. Bevásárlás ürűye alatt tértek be a kereskedőkhöz s míg az árúknak válogattak, felhasználták az alkalmat a lopásokra. A rendőrségen kiderült, hogy tegnap délután Hoffmann Pál Adler Jakab Dorottya-utcai ékszerésztől aranykarkötő-órát lopott. Mind a ketten érettségi vizsgát tettek s fokról-fokra zöllöttek el.

— **Községi agglégényadó.** Drezdából írják: Oszhatz szászországi városban, amely a leipzig járási kapitányság székhelye, érdekes határozatot hozott a városi képviselőtestület. Elhatározta ugyanis, hogy egy új adónermet létesít, amelyekkel azokat fogja sújtani, akik 30 éves korukat meghaladva, nem házasodtak meg. A határozat szerint Oszhatzban mindenki, aki betöltött harmincedik életéve után házas-ságra nem lépett, mindaddig, míg házasságot nem köt és ha évi jövedelme az 1800 márkát eléri, 4 márkát, ha jövedelme 2400 márkát éri el, 5 márkát, ha 4000 márkát éri el, 23 márkát, 10.000 márkáig 67 márkát, azonfölül pedig 200 márkát fizet évente községi agglégényadó címen. Oszhatz város elhatározása élénk fel-tűnést kelt és nem lehetetlen, hogy a kis város tanácsának ötlete egy új pénzforrása lesz a pénzügyminisztereknek.

— **Sikkasztó szállodai portás.** Budapestről jelentik: A rendőrség ma letartóztatta Laszk Károlyt, a Hungária-szálló segéd-portását, aki a vendégektől a rábizott pénzből 991 koronát elsikkasztott. A pénzt különböző éjjeli mulatóhelyeken elköltötte. A detektivek ma reggel a Trocadero-szállóban akadtak rá és bekisértek a főkapitányságra.

— **Csaló kéregető.** Aradon ma délelűtt több uriházban megjelent egy ismeretlen férfi és könyörödományokat gyűjtött, azt hangoztatva, hogy Vágvölgyi Lajos dr. küldte. A főrabbi annak publikálását kéri, hogy az ismeretlen kéregető visszaelt nevével, mert ő senkit sehova nem küldött.

— **Engel keresk. szaktanfolyamában** (Hölgyek részére) beiratkozások a novemberi 3—4 hónapos tanfolyamra d. e. 10—12, d. u. 3—5. Lázár Vilmos-u. 2. Telefon 1046. 4287

— **Adakozzunk a katonák meleg ruhájára.**

— **Táborba való küldésre alkalmas könyvek, levélpapírok és noteszek Kerpelnél.**

— **Oszi divatlapok Kerpelnél.** 193

— **A világháboru térképei Kerpelnél.** 193

Jegyezzünk a harmadik hadikölcsönre!

Fogságból szanatóriumba.

(Megőrűt előkelő orvos. — Elejtett vádak.)

Az Aradi Közöny tudósítójának

Szeged, november 2.

Szomorú szenzációja volt most egy esztendeje Szegednek. A város előkelő társadalmának egyik mindenféle ismert és osztatlan szeretettel becsült tagját különféle gyanukok és vádak alapján váratlanul letartóztatták és elszállították Budapestre. Öszinte részvét kísértte sorsát a szerencsétlen embernek, akiről már akkor azt beszélték, hogy elborult az elméje és súlyos betegségében követett el oly cselekedeteket, melyekért súlyos büntetéssel fogják sújtani.

Egy esztendő mult el azóta és Szeged uri társadalmá részvétellel várta sorsa jobbra fordulását a szerencsétlen embernek, a kinek botlását egyedül és kizárólag betegségével hozta összefüggésbe. A részvét meleg szeretete megnyilvánult a börtönbe borult családja iránt is, amely a mai napig Szegeden várta a bűnbese ember sorsának jobbra fordulását.

Évtizedeken át lakott Szegeden N. G. dr. akinek idegzetét a túlfeszített munka idejekorán megőrűlte. Az utolsó években az erős, egészséges ember megrokkant és szemmel láthatólag feltűntek rajta a közeledő súlyos betegség előjelei. Buskomorságba esett, nagy munkabírása megtört és a máskülönbben takarékos ember roppant költsékes lett. Allandóan vásárolgatott és minden fölösleges dologért ezeket dobott ki. Egész vagyont adott ki különböző mikroszkopokért, műszerekért, amellyel szinte felhalmozta lakását. Könnyelmű költsézése mindenütt feltűnt és nem egyszer figyelmeztették arra családját.

Ezek a jelenségek azonban nem ejtették aggodalomba a vagyonos családöt. Az ambiciózus ember allandóan tudományos kutatásokat végzett és e munkájában nem engedte magát senki által korlátoztatni és az egyre szerelenebbé vált költsékesét is a család ennek volt hajlandó tulajdonítani.

Az ősszel reá bízták egyik kórház berendezését. Ebben a munkájában ismét megnyilvánult a szertelen költsékesési vágy. Hasztalan volt minden figyelmeztetés, amint nem tudott takarékoskodni a maga vagyonával, épen oly kevésbé volt óvatos a köspénzek felhasználásánál.

Ennek pedig az oka az volt, hogy minden cselekedetét a szervezetében ott lappangó súlyos betegség vezette. Csak a gondos megfigyelő vehette észre, hogy e szerencsétlen ember már nagy beteg. *Leikiismeretlen emberek igyokeztek is kibaszálni a betegségét s belesodorták különböző tiltott cselekedetekbe.* Betegségét bizonyítja az is, hogy e cselekedetet minden elővigyázat felhasználása nélkül gyanútlanul, szinte öntudatlanul követte el, sőt *ezokkal el is dicsekedett.*

A beteg ember üzelmeinek következménye lett azután az, hogy letartóztatták. De már az első napon megállapították betegségét és egyenesen szanatóriumba szállították, ahol egy teljes esztendőn keresztül tartották megfigyelés alatt. Előre haladt betegsége ezalatt teljesen kitért rajta s Budapestről most megérkezett a szomorú hír N. G. dr. tragikus sorsáról.

Kétségtelenül megállapították a teljesen előrehaladott szellemi savarodottságot, minek

következtében az ellene emelt vádakat elejtették, a folyamatban volt összes eljárásokat végleg beszüntették és a szerencsétlen embert a főváros egyik nagyhirű szanatóriumában helyezték el.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szárda, 1915. évi november 3-án:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Mozi tündér.

Operette 8 felvonásban.

Kezdete este 7,3 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

PRO PATRIA

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara mélyen elszomorodva jelent, hogy derék bajtársuk

Lösch Adolf

százados, a hadidíszítményes III. oszt. katonai érdemkereszt, a signum laudis (a vitézségi érem szallagján) stb. tulajdonosa,

f. évi október hó 21-ikén az északi harc-téren, századának élén királyért és hazáért hősi halált halt.

A nemes, derék katona, a mindenki által egyaránt becsült és szeretett bajtárs emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara.

4282

PRO PATRIA

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara mélyen elszomorodva jelent, hogy derék bajtársuk

Raskó László

hadnagy, a signum laudis (a vitézségi érem szallagján) tulajdonosa,

f. évi október hó 21-én az északi harc-téren királyért és hazáért hősi halált halt.

Emlékét mindenkor bajtársi szeretettel fogjuk megőrizni.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara.

4282

Magyar Remekirókból.

Szép Ilonka.

(Szabadon Vörösmarthy után.)

All-e még az óz Peterdi háza?
El-e még a régi hars fia?
All-e még, bár fogy gazdasága
S telt pohárnál ül az óz maga...
(A pohárban Borszéki víz vaia...)

Kapható Aradon mindenütt.

8491

Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.

Női

felöltők

ujdonságok és szőrmeárak

:: nagy ::
választékban
megérkeztek

György Menyhért és Társa

áruházában Arad,
Andrássy-tér 8. sz.

a Minorita templom
bejáratával szemben.

Szabott árak. Telefon 855.

Tessék a címre ügyelni.

APOLLO

SZÍNHÁZ

November hó 3., 4-én,
szerdán, esütörtökön

Szenzációs premier!

**Maria-Carmi
Volmoeller,**
a világhírű Reinhardt
tragika a főszerepben:

A szépség átka

Társadalmi dráma 4 fel-
vonásban. Írták: Walter
Turezinsky és R. Wiene.
Rendezte: B. J. Rector.

Az előadások pontban 5, 7
és 9 órakor kezdődnek és
nem folytatólagosak.

Kellermann:

ALAGUT.

Uránia.

Nyitott.

Dr. Kele Gyula

ügyvédi irodáját

Erzsébet-körut 7. sz. alá

helyezte át.

4272

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsonkönyvtárába:

Twain Mark: 1.000.000 fontos bankó, Croker: A spanyol nyakék, Reuter G.: Egy urileány története, Peterli S. A másik pénze, Geniauth Charles: Az arany gyapjú, Stratz Rudolf: Édes hazám, Puskin: Anyegin Eugen, Karinty Fri-

gyes.: Irások íróról, Karinty Frigyes.: Együgyű Lexikon, Nansen Péter: Mária, Ibsen Henrik.: A trónkövetelő, Madelung Aage.: Radnaplóm, Howard B.: A rejtelmes sziget, Andrejew Leonid: A hét akasztott, Franyó Zoltán: A kárpáti harcokról, Fehéri Armánd: A nyugati haretérről, Gábor Andor: A kozák, Sebők Imre: A Szaharában, Méray Horváth Károly: Amerika césárja, Br. Váradi Balogh György: Ahol az égyszól, Szikra: Ez az, Haggard Rider: Ayesha visszatér, Lázár Miklós: Fronton, Kálnoki Izidor: Háborus tréfák, Landauer Béla: A nagy esztendő, Herczeg: Sarajevótól Lodzig.

Németben: Salten: Lagerlöf: Jans Helmweh, Hamsun Knut: Kinder Ihrer Zeit. Die kligenden Schellen. Pert C: Die kleine Cady, Mewis Marianne.: Die Wolfsjägerin, König B.: Das Allerheiligste, Suttner Bertha, Schach der Qual, Melnier u Delphi: Chaufferette, das Modellmadel, Dürz Max: Die Geschichte von Hern Steinhansers Uhr, Holländer Felix: Sturmwind im Westen, Bajor Johann: Ein Mann des Volkes, Michel Robert: Die Häuser an der Dzamija, Jordan W. Die Sebalds, Bierbaum Ottó Julius: Die Haare der heiligen Fringilla. Diers Marie: Das alizu gute Herz, Aram Kurt: Der Schatten, Jordan W. Die Sebalds, Boy Ed Ida: Ein Augenblick im Paradies, Richard Voss: Mit Weinkrub im Haar, Vonguartz Ingeborg: Peterzen und ihre Schwestern, Dahl: Der Zuchtmeister, Ballestrom: Weisse Tauben, Eden: Graf Alexis Bodiskov, Glyn: Drei Wochen, Harder: Thönerne Füsse.

Kölcsondíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.

Videki bérlet is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcson tárbá

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenemű-kölcson tári díj havi 2 korona,
vagy füzetenként 20 fillér.

Legújabbak: Zerkovitz: Majd a legutolsó éjszakán. (Dámák agyó... agyó urak.) Farkas és Kondor: Belgrádi bakanóta. Nagy: Az orosz határról. (Három katonanóta.) Szirmai: Ha majd egyszer mindenki visszajön, Dr. Farkas: Holdas estén, ha elfogok esni... Leopold Ernő: Meddig, oh még meddig tart a háború? Márkus Alfréd: Zepellene járok. Sas Náci nótái; A Kárpátok gerincen, (Kárpáti ima.) Nagy Károly: Piszkálód ki, Müller Jenő: Sötétben jó csak, Oscar Strauss: Kleine Freundinnen, (Walzer.) H. Heidberg Albert: Akit egyszer az éjszaka rabjává tett.

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése

KERPEL IZSÓ,

2821
könyv-, zenemű- és papír-
kereskedése Aradon.

APRÓ HIRDETESEK

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Utazóbunda

fekete báránnyal, farkasszőr gallérral, bevonnás miatt jutányosan eladó, ugyancsak fűszer-ásványok is Valasek fűszerüzletében, Háltér. 4266

Uraságoktól

levetett mindennemű férfi ruhát és butorokat vesz és elad legjutányosabban Kohn Márton zsidó, Szent Pál-utca 2. Otthon kávéházzal szemben. 4267

Egy három hónapos

fox erier kutya 80 koronáért eladó. Cim Kazinczy-u. 9. hátul az udvarban. 4278

Singer varrógép

teljesen jó állapotban és egy babamodell jutányosan eladó, Nádornál Hal-tér 1. 4275

Sárga bagaria,

lack, valamint az összes divatos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az „Eos Cream” kapható Aradon kizárólag a Cipő Tözségben. 4206

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 2.40 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Házi szappan

2-4-8 éves, tábiákba nagyobb mennyiség eladó. Tudakozódni lehet a Cipő Tözségben. 4149

Áthelyezés miatt

villágos hálószoba és konyhaberendezés eladó Boros Béni-tér 15. a ház mesternél. Bővebbet Kápolna-u. 8. Ugyanitt modern hálószobaberendezések eladók. 4162

Eladó

1 hintó, lószerszám, ekék, boronák stb. Bővebbet Andrásy-tér 6., Verbos-iroda. 4176

Mégvételre keresek.

Használt jó karban levő két ajtós nagy pénzeszekrényt. Ajánlatok „Sz. 10.” jellege alatt a kiadóba. 4288

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett

f. hó 1-én délután a Minorita-templomtól a Forray-utcaig egy fekete bőrridikál 2 szíjfogóval és egy melléknitópattentel. A ridikálban volt 1 barna bőr pénzárca egy 20 koronás és néhány 2 koronás, 1 zsebkezdő K. E. monogrammal, 1 cvikker, 1 barna rósa fűzér és egy szent Antal. Becsületos megtaláló kereti az a kiadóhivatalunkba juttatni hol illő jutalomban részesül. 4270

2. sz. lóvonati kocsiban

maradt vörös bőr pénztárcám 80 kor. és arcképes igazolvánnyal Csiky Irén névre kiállítva. Aki megtalálja illő jutalomba részesül. Pick Ernő és Társa cégnél. 4288

Váro termek,

kör-termek, megfigyelő állomások fertőtlenítésére legalkalmasabb Carbolsavas mosó szappant ajánl Dr. Földes és Hehs pipere szapan és vegyszeti gyára Arad. Kilonként 3 koronáért. 12

Budapesti főmolnár
és malomszerelő,

ki Wörner J. és Társa és Ganz és Társa gépgyárakban hosszabb ideig volt alkalmazva,

elvállalja malmok oly ön-működő malmokká való át-alakítását, mely gyorsan öröl, kevés korpát hagy s működésében sok munkást és tüzelőanyagot takarít meg

Szives pártfogást kér, tisztelettel

Simala András,

Tökölly Imre-utca 52. 4271

Braun N. A.

festékraktára

Arad, Boros Beni-tér 7.

1011

Ajánl 1-

petroleumot

literenként 68 fillérért.

8809

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZIPÓK

"TURUL"

CZIPÓGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG • TEMESVÁR

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Arad,
Minorita-palota.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

LEVELEZÉS.

Ibolya.

Megkaptam. Mily nagy örömem, annál nagyobb aggodalmam, melynek sürgős eloszlatásáért ead. m. Borenak csodás összejártása által erősebb hitem, minden órára egy esztendő. Imádkozom védőszentemhez, hogy megóvja mindentől, utolsó percig a régi Sziv. údv. számát. kesők. 4280

V.

Levél van a kiadóhivatalban, kérem átvenni. R. 4274

Pektor.

Gesund bin ich, nur habe ich Sorgen, gerne möchte ich schreiben. darf ich? Innlgt Dein. 4268

Ibolya.

Minden percem egy örökké valóság. Istenem mégis ladokolt volt győző aggodalmam, nyugtom nem volt, legalább még ma megnyugtathatna kétségbeesésemben. Több időm nincs Isten legyen vele. 4264

„Buzavirágnak”

október 10. hirdetésem megkészt levele van a kiadóban. 4262

OKTATÁS.

Reichsdeutsche

Dame gibt Conversationsunterricht für Kinder, auch für Erwachsene. Sicheres System, schneller Erfolg. Bitte Briefe unter „Reichsdeutsche“ in die Administration. 4279

ALKALMAZÁST NYER.

Kereskedősegéd

ki fűszer, rövidíru és rőfős szakmában jártas, románul is beszél, azonnali belépésre felvétetik Tauszig C. és T-ai-nál, Kápolnás. 4 80

Német

vagy franciául beszélő kisasszony nagyobb leányka mellé a délutáni órára felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 4278

Keresztnék

egy német jó modoru kisasszonyt gyermekek mellé, a ki legalább 1 évig volt egy helyen és a házi teendőket is elvégzi. Állását azonnal elfoglalhatja. Ajánlatokat „Német” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérjük átadni. 4282

Német leányt

keresek 3 tagu családnak, varrás és házi dolog szükséges. Cím a kiadóhivatalban. 4261

Keresek

azonnali belépésre komoly megbízható ügyeskereskedő segédet. Ugyanott egy tanuló felvétetik Hirschmann Márknál, Soborsin. 4288

Azonnali belépésre

keres az Aradi Kereskedelmi Bank egy fiatalabb megbízható, s kaucióval rendelkező nő irodaszolgát. 4222

Jó írással bíró

fiatal ember, ki a könyvelésben és gépirásban is jártas, nagyobb vállalatok gyakornoknak jó fizetéssel azonnali felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 4289

ALKALMAZÁST KERES.

Dame

ertheilt Unterricht im Deutschen. Adressen abzugeben in der Administration. 4276

In elligentes,

deutsches Fräulein aus gutes Hause, erteilt deutsche Stunden. Adresse in der Administration des Blattes. 4281

Gesellschafterin

aus angesehenen Familie, wünscht deutsche Conservations Stunden bei erwachsenen Mädchen, oder Dame zu erteilen. Mehreres in der Administration des Blattes. 4281

Raktárnoknak

vagy pénzeszedőnek ajánlkozok ovadékkal rendelkező 35 éves hadmentes egyén. Címe Linczer, Árpádtér 5. 4284

KIADÓ LAKÁS.

Azonnal kiadó

havli 44 koronáért egy 3 szobás lépcsőházból nyíló modern utcai lakás, esetleg butorozva is. Bővebbet Lakásnyilvántartási Iroda Deák F.-u. 8. Telefon 816. 4284

Lakások bejelentőact

csekély díjsszabás mellett elfogad a Lakásnyilvántartási Iroda. 4288

Szent László-utca 9. sz. alatt 6 szobás modern ur lakás 1916. május hó 1-re kiadó. 4277

5 szoba

és előszobából álló földszinti lakás Apponyi Albert-körut 1. sz. alatt máj. 1-re kiadó.

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török L.-u. 1/b. u) házban november 1-ére kiadó. 2647

Booskó-u. 10 sz.

alatt egy szép 3 szobás utcai lakás és egy udvari lakás azonnal kiadó. 4267

Apponyi-ut 2. sz.

házban májusra egy lakás kiadó. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 4246

Modernül butorozott

2 szoba, konyha, fürdőszoba, gáz- és villanyvilágítással, kiadó Erzsébet királyné-körut 5. Bővebbet Stojkovits fényképésznél, Szabadság-tér. 4245

Hölgyközönség

szíves tudomására hozom, hogy az

ősz és téli szöveteim megérkeztek.

Módomban áll legújabb divatlapjaim után legizléseesebb kostümöket és alkalmi ruhákat szolid árban elkészíteni.

Szíves megrendeléseket kérek, kftűnő tisztelettel

Varga Kálmán női szabó divatterme, Deák Ferenc utca 39.

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez.

Kalmár József

villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Hagymát,
Babot,
Burgonyát,
Káposztát,
Diót,
Kendermagot

és mindennemű gazdasági termékeket
waggon tételben vásárol és
elad 4179

Eisele János

ARAD, Batthyány-utca 10.

Pályázati hirdetmény.

A zarándbányai körjegyzőségnél üresedésben levő segédjegyzői állásnak helyettesítés útján való betöltésére pályázatot hirdetek. Az állás javadalmazása:

Az állampénztárból nyerendő 1400 koronán kívül 300 korona mellékjövedelem biztosítva és végrehajtások alkalmával külön 4 kor. napidij.

Nős egyénnek, amennyiben neje az irodai teendőkben segítkezik külön 500 korona pótdij és két szoba és konyhából álló lakás.

Fenti állásra megfelelő pályázó hiányában némi gyakorlattal bíró gyakornok 1400 kor. fizetés lakás, fűtés és világítás és járlatjövdelem fele és végrehajtások alkalmával 3 kor. napidij javadalmazás mellett alkalmazást nyer.

Ugyancsak az irnoki állás, mely 1000 kor. fizetés, végrehajtások 3 kor. napidij és a befolyó járlatjövdelem fele javadalmazás mellett betöltetik.

A segédjegyzői állásra behelyettesített egyén beválás esetén véglegesítve lesz, mely esetben a 200 korona javadalmazási körközgyámi állást is elnyerheti.

Pályázatok okmányolandók.

Zarándbánya, 1915. okt. 27-én.

Buczurka József,
körjegyző.

4244

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

őhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” crémet.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szörvestő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Cs. és kir. Tartalék és Szükségtartalék Kórházak Arad.

Hirdetmény.

Az aradi cs. és kir. tartalék és szükségtartalék kórházak betegállományának élelmezési ellátása, versenytárgyalás útján kerül átadásra.

Ajánlattevők — 1 koronás bélyeggel ellátott — folyamodványaikat fenti kórház parancsnokságához f. é. november hó 10-ig, illetve 11-ének d. e. 9 órájáig nyujtsák be.

A részletes feltételeket tartalmazó hirdetmény, a temesvári katonai parancsnokság körzetébe tartozó kórházaknál megtekinthető és kívánatra bárkinek az aradi cs. és kir. Tartalék kórházak parancsnoksága által megküldetik.

Ajánlok

azonnali szállításra I-ső osztályu
prima étel-

burgonyát

waggontételenként feladóállomás-
ról 100 m /m korona 900 —, waggon-
besszerzés, jutalék, berakás kor. 50 —
Kisebb tételek üzletemben legol-
csóbb napi árban. — Tisztelettel

Luttwák József
Asztalos Sándor-u. 8. 221

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-
próbált

kettős fűtőkályhák
és kettős füstcsövekkel
érhető el.

Megállapítottam ugyanis, hogy ezen
kályhák és füstcsövek használatá-
nál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent

Kettős füstcsövek állandóan rak-
táron vannak és igen olcsók. —
2. sz. (kis szobára) 8 korona.
3. sz. 9 korona. 6. sz. 20 korona.
Egyedül 111

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyú készítő

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak, Arad.

A kettős „Patent” füstcső igen
jó, mert kevés fával sok meleget
ad. Mindenkinek ajánlhatom. Tisz-
telettel Bartsch Sándor.

Patent kutszivattyúk.

Patent borszivattyúk.

Patent tűzfecskendők.

PFÄFF

varrógépek

műhímszere és ipari cé-
lokra, utolérhetetlen tartóssá-
guk, könnyű, zajtalan járás.

Waffenrad kerékpárok, Iró-
angyal védjegyes és Colum-
bia gramphonok, legújabb
felvételű Király Ernő lemezek
kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók

Arad, Szabadság-tér 5-6.

Telefon szám 96. 4087

Burgonya

és

vöröshagyma

métermázsanként és wag-
gontételekben kapható

Kalmár Endrénél

Arad, Arpád-tér 5. 2090

670. Telefon 670.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Cím a kiadóhivatalban.

Gőz széna- és szalmaprés eladó.

Patent, Klinger export rendszerű, mo-
dernül átdolgozva, teljesítőképes. —

Bővebbet:

Hanzer József, Temesvár József-város, Béga balsor 20.

A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasztá-
sása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér.
1 tégely krém 1 korona.

Szines arcpорок!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lilá,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

A szájüreg desinfiálásánál, valamint a torokbetegséget előidéző

bacillusok előléésénél, amely különösen gyermekeknél rendki-
vüli fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, seholsem
nélkülözhető a **Formodor tabletták.**

Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinfiálja, utóíze
igen kellemes. Ára egy porcellán-
szelencének 80 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elma-
lik a „PEPPO” folyadék és
Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utastással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utastással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

10 mm.

dió eladó.

Ajánlatok 4269

Élelmiszer-üzlet, Magyarpécska
cimre küldendők.

Ugyanott a dió megtekinthető.